

Pendlerboligene

Fra gutterom til stortingskandale

Nina Selbo Torset, Vegard Venli, Sigrid Gausen,
Henning Carr Ekroll, Åshild Langved og Robert Gjerde

Foto: Hans O. Torgersen

Aftenposten

Metoderapport

SKUP 2022

Innhold

1 Innledning	1
2 Slik kom arbeidet i gang	1
2.1 Et vagt tips og en knapp historikk	1
2.3 Et lukrativt frynsegode	2
3 Ropstads gutterom	2
3.1 Kartlegging av livshendelser	2
3.2 Tomannsboligen på Skedsmo	3
3.3 Et postnummer på Vulkan	3
3.4 Et viktig innsyn	3
3.5 Gutterom-unntaket fra 1997	4
3.6 Villedende svar fra Stortinget	4
3.7 Leide ut på Skedsmo	4
3.8 Konfrontasjon og publisering	4
4 Kartlegging av 127 pendlere	5
4.1 Tell til 127	5
4.2 Slik gjorde vi det	5
4.4 Hva skal vi med den informasjonen?	6
5 Skatteskandalen og Ropstads fall	7
5.1 Det gir ikke mening	7
5.2 Den ene som forsto	8
5.3 Veien rundt taushetsplikten	8
5.4 Dokumentene som avslørte Ropstad	9
5.5 Skatteetaten ut mot SMK	10
5.6 Ropstad må gå	10
5.7 Skattesmell på Stortinget og i SMK	11
6 Spørsmålet som tvang frem et svar	11
6.1 En vaktbikkje i bånd	11
6.2 En IT-skandale bak sladden	12
7 Nye veier til mål	12
7.1 Ringeklokken på Frogner	12
7.2 Søket som avslørte alle adressene	13
7.3 Venner og voksne barn bodde gratis	13
7.4 Innsynet som avslørte SMK-toppen	14
7.8 Innsyn på Stortinget	14
8 Stortingspresidenten må gå	14
8.1 En bombe fra konkurrenten	14
8.2 Spørsmålene vi ville ha svar på	15
8.3 Bakerst i køen	15
8.4 Presidenten går av	15

8.5 Hvor bodde hun?	15
8.6 Sentrale dokumenter var borte	16
8.7 Over 700 turer med privatsjåfør	16
8.8 Skattesmell til justisministeren	17
9 Etikk og spesielle erfaringer	17
9.1 Lover og regler eller etikk og moral?	17
9.2 Å publisere rett før valget	17
9.3 En drittpakke?	17
9.4 Saken som glapp	18
9.5 Motstand fra Stortinget	18
9.6 Når graving blir breaking news	18
9.7 Når juristene er uenige	19
10 Avsløringer og konsekvenser	19

Innsendere

Nina Selbo Torset - 91184440 - nina.selbo.torset@aftenposten.no

Vegard Venli - 47069391 - vegard.venli@aftenposten.no

Sigrid Gausen - 91695213 - sigrid.gausen@aftenposten.no

Henning Carr Ekroll - 97042342 - henning.carr.ekroll@aftenposten.no

Åshild Langved - 93829205 - ashild.langved@aftenposten.no

Robert Gjerde - 91164212 - robert.gjerde@aftenposten.no

Takk til

Gravesjef Tonje Egedius som har ledet arbeidet. Utvikler Fredrik Hager-Thoresen for viktige innspill til datateknisk metode og fotografene Morten Uglum, Ketil Blom Haugstulen, Olav Olsen og Hans O. Torgersen for gode bilder. Takk til alle gode kolleger i Aftenposten som har tatt nyhetsvakter og bidratt på oppfølgere.

Publisert

Fra 5. september 2021. Arbeidet fortsetter i 2022.

Kontakt

Aftenposten v/ Vegard Venli, Akersgata 55, 0107 Oslo

Vedlegg

- 1: Liste over alle publiserte saker. Tilgang til gjestebruker sendes til juryen.
- 2: Gammelt og nytt rapporteringsskjema fra Stortinget
- 3: Ropstads rapporteringsskjema til SMK for 2019 og 2020

1 Innledning

5. september 2021 kunne Aftenposten avdekke at en statsråd med kone og to barn hadde bodd gratis i Oslo på statens regning i ti år fordi han var [folkeregistrert på gutterommet](#) hos mamma og pappa. Det var en uke til valget. Saken slo ned som en bombe. 12 dager senere kunne vi avsløre at KrF-lederen hadde [tatt aktive grep for å slippe skatt](#). Foran et fulltallig pressekorps gikk Kjell Ingolf Ropstad av som partileder og statsråd.

I høst har vi opplevd at graveprosjektet vårt ble breaking news. Et team av gravejournalister og politiske journalister har jobbet på spreng. Stortingets pendlerboliger fenget og forarget, både rundt middagsbordet, på sosiale medier, [reklameplakater](#), aviser, radio- og TV-sendinger. [Internasjonal presse](#) skrev at avsløringene truet tilliten til myndighetene. I fellesskap har vi utviklet hypoteser og skapt en ny og effektiv metodikk for å undersøke politikeres flyttehistorikk, eiendomsinvesteringer og boforhold. Ved å sammenstille opplysninger fra ulike offentlige registre har funnet svar vi ellers ikke ville funnet. Vi har boret i reglene med juridisk metode. Når det har oppstått hindre, har vi funnet veier rundt dem.

Denne høsten har vi rettet søkelyset mot et lite omtalt, men lukrativt frynsegode og blottlagt et storting uten kontroll. Det er blitt til over 100 artikler. Gjennom over 150 spissede innsynskrav har vi jaktet på de siste brikkene i puslespillet. Våre kritiske spørsmål har drevet både politikere og stortingsledelsen fra skanse til skanse og avslørt hvordan Riksrevisjonen i fire år ble forhindret fra å ettergå politikernes pengebruk.

I september var det få som ville ta tak i enkeltsakene og den svake kontrollen med pendlerboligene. Nå skal alle steiner snus. Politiet har åpnet etterforskning. Både Riksrevisjonen, et eget eksternt utvalg og Skatteetaten gransker rikspolitikernes økonomiske goder. Et halvt år etter at vi begynte arbeidet står vi tilbake med en artikkelserie som har skapt en tillitskrise på Stortinget og rystet grunnvollene i den norske konstitusjonen.

2 Slik kom arbeidet i gang

2.1 Et vagt tips og en knapp historikk

En kveld på forsommeren i 2021 havnet en av oss i en diskusjon om tilliten til norske politikere. Aftenpostens [avsløringer om falske reiseregninger](#) ble et tema. Da kom det frem at noen «hadde hørt noe» om Kjell Ingolf Ropstads bosituasjon. Hva det var, visste vi ikke. Men det kunne jo ikke skade å undersøke litt. Hvor bor politikere? Vi startet med å søke opp Ropstad i 1881, men fikk ingen treff. Men man er lovpålagt å melde flytting i Norge, så vi antok at vi ville finne svar i Folkeregisteret. Vi har tilgang til det gjennom den kommersielle tjenesten [Infotorg](#). Søket viste at Ropstad nå bodde på Nordstrand i Oslo. Dit hadde han meldt flytting 30. november 2020. Gjennom Infotorg har vi også tilgang til Eiendomsregisteret. Der fant vi at Ropstad og kona kjøpte boligen på Nordstrand høsten 2020. Det er ikke noe oppsiktsvekkende ved at en statsråd bor på Nordstrand, men vi visste jo heller ikke hva vi så etter. Kunne det ligge noe lenger tilbake i tid? Vi bestemte oss for å se på historikken.

Når man melder flytting, blir den gamle adressen lagret i historikken i Folkeregisteret. De fleste flytter mange ganger i løpet av livet. Vi antok at vi ville få opp en lengre historikk på Ropstad. I stedet sto det én adresse. Det var en enebolig i Agder. Et søk i Eiendomsregisteret viste at Ropstads far kjøpte huset på 80-tallet. KrF-lederen hadde altså bodd på gutterommet på Sørlandet helt frem til høsten 2020. Da var han statsråd, gift og hadde to barn. Hadde familien også bodd på gutterommet? Det kunne ikke stemme. Bilder på Facebook og Instagram viste at Ropstad ofte lekte med barna sine i Oslo, og kona så ut til å jobbe der. Vi søkte opp henne i Folkeregisteret. Historikken hennes var langt mer innholdsrik.

2.3 Et lukrativt frynsegode

Ropstads kone hadde aldri vært folkeregistrert i Agder. Men hun hadde bodd på fire ulike adresser i Oslo før de kjøpte hus på Nordstrand. Gjennom Eiendomsregisteret fant vi ut at Stortinget og Statsbygg eide alle leilighetene hun hadde bodd i. Det var et gjennombrudd. Et Google-søk ledet oss til en [informasjonsartikkel](#) om Stortingets pendlerboliger. Der så vi at politikere som bor mer enn 40 km fra Stortinget, kan få leilighet i Oslo på fellesskapets regning. Med 143 leiligheter sentralt i hovedstaden forvalter Stortinget svært store boligverdier. Likevel fant vi lite kritisk journalistikk om ordningen i Retriever.

Aftenpostens [avsløringer om reiseregninger](#) hadde vist at politikere kan utnytte den tilliten de er gitt, og at kontrollen av godene deres er begrenset. Med dette som bakteppe bestemte vi oss for å gjøre en fullstendig gjennomgang av Stortingets pendlerboliger. Dersom KrF-lederen hadde tråkket over streken, var sannsynligheten stor for at vi ville finne flere. Med henvisning til [§ 9 i offentlighetsloven](#) ba vi Stortinget lage en oversikt over hvilke politikere som hadde pendlerbolig. Men vi hadde det travelt. Dersom vi fant noe, var det av hensyn til leseren riktig å publisere før stortingsvalget, som nærmet seg. Og vi hadde fremdeles mange ubesvarte spørsmål om Kjell Ingolf Ropstad.

3 Ropstads gutterom

3.1 Kartlegging av livshendelser

Nå visste vi at Ropstad hadde vært folkeregistrert i barndomshjemmet i Agder frem til høsten 2020. Det ligger 346 kilometer fra Oslo. Uavhengig av motiv var det derfor sånn at Ropstad kunne få pendlerbolig fra Stortinget fordi han ikke hadde meldt flytting hjemmefra. Samtidig skurret det for oss at han hadde behov for pendlerbolig når han var etablert i Oslo med familien. Hvor lenge hadde han bodd her? Vi begynte å google.

Fra avisartikler, [Stortingets biografi](#) og andre skriftlige kilder noterte vi ned alle relevante datoer om Ropstads liv. Så førte vi dem inn i en enkel tidslinje i Google Sheets. Vi ville lage en oversikt over viktige hendelser og se dem i sammenheng med hvor han faktisk hadde bodd. Vi fant flere saker om at Ropstad allerede i 2005 hadde flyttet til Oslo. Han var da 20 år, student, nestleder i KrFU og vararepresentant på Stortinget. Likevel hadde han ikke meldt flytting. Men han måtte jo ha bodd et sted alle disse årene i hovedstaden. Resultatet fra nye typer søk i Eiendomsregisteret skulle bli avgjørende for hele saken.

3.2 Tomannsboligen på Skedsmo

I Eiendomsregisteret kan man søke på personnavn og få opp over hvilke eiendommer noen eier i dag og har eid tidligere. Nå så vi at Ropstad i 2014 hadde kjøpt en hytte på Jevnaker. Hyttekjøpet styrket hypotesen om at han faktisk bodde på Østlandet og ikke på Sørlandet. Det var likevel i historikken vi traff blink. Han hadde aldri eid noe i Agder, men sommeren 2006 kjøpte han en leilighet i Oslo. Den ble solgt sommeren 2010, etter at han kom inn på Stortinget. Da hadde han også kjøpt halvparten av en tomannsbolig på Skedsmo. Den beholdt han til 2015. Ved hjelp av Google Maps så vi at den lå 29 kilometer fra Stortinget. Tidslinjen vår viste at han allerede før han ble innvalgt disponerte en leilighet i nærheten av Stortinget. Så hvorfor hadde han behov for pendlerbolig? Og når begynte han å bo på Stortingets regning?

3.3 Et postnummer på Vulkan

Før 2015 kunne vi fått svaret ved å søke opp Ropstad i Folkeregisteret. Men da mistet pressen tilgang til historiske data over natten. Vi har fortsatt tilgang til opplysninger om hvor folk har bodd før, men ikke datoene for når de bodde der. Derfor har vi jaktet på nye metoder for å kunne slå fast flyttehistorikk.

Det virkelige gjennombruddet kom da vi forsto at vi kunne bruke skattelister. Der står det hvilket postnummer en skattyter hadde da selvangivelsen ble fylt ut. Kilden til postnummeret er Folkeregisteret. Dermed har vi kunnet søke opp personer i gamle skattelistene og finne igjen postnummer derfra i historikken i Folkeregisteret. Det er en ny metode for å etablere når en person har bodd på ulike adresser.

Fra før visste vi at man betaler skatt til den kommunen man er folkeregistrert i. Skattelister viste at Ropstad og kona i alle år hadde skattet til ulike kommuner. Ut fra postnummeret så vi at Ropstads kone flyttet til Oslo i 2011. Hun skiftet postnummer flere ganger i årene som fulgte. Disse kunne vi nå koble mot adressene i historikken fra Folkeregisteret. For eksempel tilhørte postnummer 0178 en stortingsleilighet på Vulkan. Slik fant vi ut hvilke pendlerboliger Ropstad-paret hadde hatt og når. Nå visste vi at Ropstad i alle fall hadde hatt pendlerbolig fra Stortinget siden han giftet seg i 2011. Men det var jo en mulighet for at han hadde bodd der alene før det? Skattelister ga ikke svar på hvor lenge. Ropstad hadde i alle år postnummer 4737 Hornnes. Svaret var det Stortinget som ga.

3.4 Et viktig innsyn

Svaret på den omfattende innsynsbegjæringen vi hadde sendt dem, kom i form av et regneark med 127 stortingsrepresentanter og datoen de fikk pendlerbolig. Men Ropstad sto ikke der. Han var jo ikke lenger stortingsrepresentant, men statsråd. Dessuten bodde han på Nordstrand og ikke i en pendlerbolig. Heller ingen av de andre statsrådene som hadde gått fra Stortinget til regjeringen i løpet av perioden, sto i oversikten. Vi forsto nå at deres pendlerboliger ble forvaltet av Statsministerens kontor (SMK). Vi måtte sende et nytt innsynskrav til Stortinget. Der vi listet opp alle som hadde vært statsråd siden 2013 og ba om å få opplyst når de hadde hatt pendlerbolig. Etter en drøy uke fikk vi svar. Her sto det at Kjell Ingolf Ropstad hadde hatt pendlerbolig fra Stortinget siden 1. oktober 2009. I tidslinjen så vi at han da bodde i egen leilighet i Gamlebyen og var i ferd med å ta over en

tomannsbolig på Skedsmo. Snart var vi klare til å konfrontere Ropstad med funnene våre. Men først måtte vi ha bedre oversikt over aktuelle lover og regler.

3.5 Gutterom-unntaket fra 1997

Er det lov å være folkeregistrert et annet sted enn der du faktisk bor? Er det lov for ektepar å være folkeregistrert på ulike adresser? For å få svar på dette, måtte vi blant annet sette oss inn i folkeregisterloven, skatteloven, valgloven og kommuneloven. Her var det også nødvendig å se på historiske versjoner av lovene ettersom en del av forholdene lå tilbake i tid. Til dette brukte vi [Lovdata Pro](#). Der kan man se historiske versjoner av den enkelte lov og paragraf. [Skatte-ABC](#) var også en nyttig kilde. Her sto det en henvisning til en uttalelse fra Finansdepartementet fra 1997. Den skulle visstnok si noe om når foreldrehjem kunne anses som skattemessig bosted. Uttalelsen var ikke å finne på nett, men vi fikk den tilsendt da vi spurte Skatteetaten. Dette var det nå mye omtalte gutterom-unntaket. Finansdepartementet slo i 1997 fast at en stortingsrepresentant som ikke har egen bolig på hjemstedet, kan være folkeregistrert hos sine foreldre og få de samme fordelene som en pendler. Vi fant også frem til et [lovfestet unntak](#) som gjaldt for ekteparet Ropstad: Hans kone måtte ikke være folkeregistrert samme sted som ham hvis hun hadde "særlig svak tilknytning til boligen".

3.6 Villedende svar fra Stortinget

Det så altså ikke ut til at Ropstad hadde brutt noen lover ved å være folkeregistrert hos foreldrene. Gutterom-unntaket gjorde at han kunne beholde adressen hos dem. Hadde han meldt flytting til Oslo i 2009, hadde han mistet retten til pendlerbolig. Den mistet han først da han meldte flytting til Nordstrand høsten 2020. Vi fant også en annen fordel Ropstad hadde hatt: Han hadde av en eller annen grunn sluppet å skatte av pendlerboligen.

Skatteplikten var et spørsmål vi var opptatt av fra start. Vi forsto skatteloven og andre kilder slik at han skulle ha betalt skatt hvis han ikke hadde boutgifter hos foreldrene. Men da vi spurte Stortinget, svarte de at de ikke stilte krav om utgifter. Representantens pendlerbolig var skattefri så lenge han eller hun *disponerte* en bolig på hjemstedet. Dette stusset vi over, men heller ikke på oppfølgingsspørsmål fikk vi klarhet. Vi måtte legge til grunn at nasjonalforsamlingen hadde kontroll på skatteloven de selv hadde vedtatt.

3.7 Leide ut på Skedsmo

Vi sto igjen med et sentralt spørsmål: Hvorfor bodde ikke Ropstad i tomannsboligen på Skedsmo? Vi antok at han hadde leid ut og ville finne ut hva han kunne ha tjent på det. Vi henvendte oss til kommunen og ba om innsyn i plantegningene. De viste romfordelingen på huset. Vi spurte flere utleiemeglere om de var villige til å verdsette boligen, men fikk ikke napp. Kunne det være mulig å finne prospektet fra salget? Vi forsøkte å google og søkte i [Wayback Machine](#) uten hell. Men det enkle kan også være det beste. I Eiendomsregisteret så vi hvem Ropstad hadde solgt til i 2015. Vi ringte selgeren, som var villig til å gi oss prospektet. Det ga flere nyttige opplysninger vi kunne konfrontere Ropstad med.

3.8 Konfrontasjon og publisering

Nå var det midt i valgkampen. Etter å ha bedt om intervju med en travel partileder i flere dager, fikk vi 30 minutter på telefon med Ropstad fredag ettermiddag 3. september. Det var

kort tid til å kontrollere alle opplysninger og spørre om alt vi lurte på, men vi hadde forberedt oss godt. Han svarte kort for seg, men det var likevel nyttig.

Han var blant annet villig til å gi oss dokumentasjon fra da han hadde søkt om pendlerbolig i 2009. Dette hadde vi bedt om fra Stortinget, men ennå ikke fått. Dokumentene viste at han først fikk ja på søknaden, men at Stortinget så snudde på grunn av leiligheten i Gamlebyen. Han fikk først stortingsleilighet i juni 2010. Da hadde han hadde solgt sin egen Oslo-leilighet og sagt at han skulle leie ut boligen på Skedsmo. Dette fortalte oss to ting: Ropstad hadde tjent godt på ordningen, og det så ut til å være svakheter i Stortingets regelverk og kontroll.

To dager senere publiserte vi [avsløringen](#) om Ropstads gutterom. Den fikk stort gjennomslag. Vi har aldri tidligere fått så mange henvendelser fra vanlige lesere. De fleste ga uttrykk for frustrasjon over det de opplevde som et urimelig gode. Men det kom også anklager om at vi forsøkte å sverte Ropstad og KrF før stortingsvalget. Selv om vi i saken understreket at vi hadde undersøkt alle statsrådene siden 2013, og at Ropstad skilte seg ut. Han var den eneste som var folkeregistrert på gutterommet samtidig som han var partileder og statsråd. Leserne visste ikke at vi på dette tidspunktet jobbet på spreng med nye saker. Det var nemlig flere som var folkeregistrert hos foreldrene og eide boliger i Oslo-området.

Den neste uken skulle vi avdekke kritikkverdige forhold om seks nye politikere. Vi kunne også presentere en full oversikt over hvor de 127 stortingspendlerne var folkeregistrert og bodde. Det var mulig fordi vi i arbeidet med den første Ropstad-saken hadde utviklet en metodikk vi kunne bruke på alle representantene.

4 Kartlegging av 127 pendlere

4.1 Tell til 127

Vi lastet opp regnearket vi hadde fått fra Stortinget i Google Sheets. Det besto av 127 rader med navn på politikere og dato for når de fikk pendlerbolig. Nå ville vi supplere med fakta om hvor de var folkeregistrert og om de eide andre boliger. Vi fylte på med opplysninger etterhvert som vi søkte dem opp i Eiendomsregisteret, Folkeregisteret, skattelistene og Google Maps. De enkelte opplysningene fikk først verdi da vi koblet dem med fakta fra andre kilder. Da så vi det store bildet. På noen dager hadde vi bygget vårt eget datasett.

4.2 Slik gjorde vi det

For å gjøre søk i Folkeregisteret, må man ha **fødselsdato**. Det fant vi på Stortinget.no. Der har hver representant [sin egen side](#) med fødselsdato, partitilhørighet og valgdistrikt. Så kunne vi gå inn i Folkeregisteret og søke opp politikerens **folkeregistrerte adresse**. I tillegg til folkeregistrert adresse førte vi inn **flyttedato** i datasettet. Dette fordi vi så nærmere på dem som hadde flyttet kort tid før eller etter at de hadde fått pendlerbolig. I de tilfellene sjekket vi flyttehistorikken og brukte skattelistene for å identifisere hvor vedkommende hadde bodd og når. Vi sørget også for å notere ned leilighetsnummer. Det er ofte nødvendig for å finne frem til riktig bolig senere. Vi fylte også inn kommunenummer, fordi det er det man må ha for å søke opp adresser i Eiendomsregisteret.

For å finne **eieren** av en spesifikk bolig, trenger man enten nøyaktig adresse eller matrikelnummer. Det er flere måter å finne matrikelnummer på. Vi brukte Kartverkets nettløsning [Se Eiendom](#). Dersom det var flere boliger på samme adresse, fant vi riktig matrikelnummer ved å se på leilighetsnummeret. Deretter hentet vi ut hjemmelen fra Eiendomsregisteret og fikk frem hvem som eier boligen og når den ble kjøpt.

Så søkte vi i Eiendomsregisteret på politikernes navn for å finne ut **hvilke eiendommer de eide**. Målet var å finne ut om noen av dem hadde boliger under 40 kilometer fra Stortinget. Når man søker, får man opp alle eiendommene i en liste. Man må klikke seg videre for å få opp adressen og informasjon om boligtype. Det måtte vi gjøre for å finne ut om det var en hytte eller en bolig. Det var mange politikere som hadde flere eiendommer. Det tok derfor tid å registrere alle. Det er også et eget søk for å finne eventuelle andeler i borettslag. På den måten gjorde vi flere nye funn, blant annet saken om Tellef Inge Mørlands (Ap) bolig i Oslo.

Når vi til slutt hadde adressene, ville vi finne **avstanden** til hovedstaden. For å få pendlerbolig må man være folkeregistrert eller faktisk bosatt mer enn 40 kilometer i kjørelengde fra Stortinget. Vi plottet derfor inn adressen til stortingsbygningen i [Google Maps](#) og fant veibeskrivelsen til politikernes adresser. Deretter førte vi inn lengden på kjøreturen i kilometer i datasettet vårt. Vi valgte den korteste ruten. Denne kartleggingen gjorde at vi kunne avdekke at en rekke stortingspolitikere hadde fått gratis pendlerbolig på feil grunnlag eller i strid med intensjonen:

Tellef Inge Mørland fikk pendlerbolig [selv om han hadde en egen leilighet i Oslo sentrum](#). SVs nestleder Torgeir Knag Fylkesnes fikk pendlerbolig fordi [han leide ut Oslo-leiligheten](#). Tidligere stortingspresident Olemic Thommessen (H) [hadde egen leilighet](#) i Oslo samtidig som han hadde stortingsleilighet. Kristian Tonning Riise (H) lot pendlerboligen [stå tom i halvannet år](#) fordi han bodde i sin egen leilighet i byen. [Sveinung Rotevatn](#) (V), [Tore Storehaug](#) (KrF) og [Anette Trettebergstuen](#) (Ap) var folkeregistrert hos foreldrene og kunne kreve stortingsleilighet selv om de ikke hadde noen boutgifter.

Det var mer og mer som tydet på at Stortingets administrasjon ikke hadde kontroll over hvordan regelverket ble praktisert. Det var på tide å sette seg ned med direktøren.

4.4 Hva skal vi med den informasjonen?

Nå hadde vi full oversikt over hvilke boliger stortingsrepresentantene eide. Vi var nysgjerrige på om Stortingets administrasjon hadde disse opplysningene og for eksempel sjekket Eiendomsregisteret som en del av sin kontroll. Dessuten lurte vi på hvorfor administrasjonen mente det bare var Mørland som ikke skulle hatt pendlerbolig. Både han og Ropstad eide boliger i nærheten av Stortinget. Men begge var folkeregistrert mer enn 40 kilometer unna og fylte dermed tilsynelatende vilkåret for å få pendlerbolig. Vi så også at det fantes egne retningslinjer for tildeling av pendlerboligene, men de var ikke lagt ut på Stortingets nettsider. Vi hadde derfor bedt om innsyn i dem. 8. september fikk vi intervju med stortingsdirektør Marianne Andreassen. Like før fikk vi innsyn i retningslinjene. Det ble et ess i ermet.

Under intervjuet gjentok Andreassen flere ganger: Poenget er om man *disponerer* leiligheten selv eller ikke. Hun mente derfor at Ropstad gikk fri fordi han leide ut, noe Mørland ikke hadde gjort. Men begrepet disponere sto ikke i retningslinjene. Vi boret videre i dette og utfordret henne på hvilket rettslig grunnlag hun kunne hevde at *disponere* var et vilkår. Hun klarte ikke å svare. Vi ba administrasjonen ettersende rettslig grunnlag for tolkningen. Til tross for gjentatte purringer, gjorde de aldri det. Likevel fortsatte Andreassen å uttale offentlig at det var et krav at man ikke *disponerte* bolig under fire mil fra Stortinget.

Gjennom gjentatte kritiske spørsmål fikk vi avdekket at administrasjonens kontroll var [svært begrenset og hadde store svakheter](#). De var fullstendig prisgitt opplysningene politikerene selv ga og gjorde ingenting for å kontrollere at de faktisk var riktige. Da vi spurte om de ikke sjekket om politikerne allerede eide en bolig under fire mil fra Stortinget, svarte Andreassen: – *Det er ikke relevant for vår kontroll. Det har ingen betydning for tildelingen av pendlerboliger om du eier en leilighet i Oslo. Hva skal vi med den informasjonen?*

Utover kvelden ble vi sittende og vente på sitatsjekken. Da det nærmet seg papirdeadline, ringte vi rådgiverapparatet på Stortinget og spurte hvor den ble av. Da fikk vi beskjed om at det ville være lurt av oss å holde igjen saken, uten noen nærmere forklaring. En halvtime før papiravisen gikk i trykken, sendte Stortinget ut en pressemelding som svarte på mye av det vi hadde boret i. Direktøren [tok selvkritikk](#) på at de faktisk ikke spør om politikere eier eller disponerer bolig i Oslo. Administrasjonen lovte at de i søknadsprosessen fremover skulle etterspørre mer detaljert informasjon om behovet for pendlerbolig. Senere laget de [nye rapporteringsskjemaer](#), hvor politikerne må svare på om de eier bolig i Oslo. Rett før jul vedtok presidentskapet å [endre selve regelverket](#). Begrepet *disponere* er nå tatt inn.

5 Skatteskandalen og Ropstads fall

5.1 Det gir ikke mening

Stortingets administrasjon hadde så langt sagt at det ikke var et krav at politikere måtte ha boutgifter på hjemstedet for å slippe skatt på pendlerboligen. Så lenge man *disponerte* bolig på hjemstedet, var pendlerboligen skattefri. Vi hadde stusset over dette fra start. Vi hadde nemlig funnet ut at Statsministerens kontor (SMK) hadde en annen praksis. For alle statsråder, statssekretærer og politiske rådgivere var det et krav om å ha utgifter på hjemstedet for å få skattefri pendlerbolig. Det kunne vi lese i [håndbok for politisk ledelse](#). Da vi påpekte dette, svarte Stortinget: *Spørsmål om forskjeller er vanskelig å svare på for oss, siden SMK har egne regler for dette*. Egne regler? SMK henviste til skatteloven i håndbok for politisk ledelse. Det er en [hovedregel i skatteloven](#) at alle økonomiske fordeler man får fra sin arbeidsgiver, skal regnes som skattepliktig inntekt. Hvem praktiserte skatteloven rett?

Nå fikk vi bruk for tvilen fra første sak om Ropstad. Vi skjønnte at enten hadde SMK gjennom mange år trukket politikere for skatt på pendlerboliger uten hjemmel i skatteloven - eller så hadde Stortinget og en rekke stortingspolitikere ikke betalt den skatten de skulle.

Da vi slo opp i SkatteABC og leste [aktuelle forarbeider](#), var vi like forvirret. Loven hadde blitt endret midt på 90-tallet, slik at politikere kunne opprettholde sitt skattemessige bosted

hjemme hos foreldrene når de ble valgt inn på Stortinget. Bakgrunnen var at en representant som hadde stiftet familie i Oslo etter å ha blitt stortingsrepresentant, hadde fått et skattekrav for pendlerboligen fordi myndighetene anså at han med etableringen i Oslo hadde mistet tilknytningen til hjemstedet. Loven ble altså endret på grunn av en representant som var i nesten identisk situasjon som Ropstad. Dette trakk i retning av at Stortingets forståelse var riktig. Men så dukket det opp et eksempel på det motsatte.

5.2 Den ene som forsto

I kartleggingen vår hadde vi funnet ut at [Anette Trettebergstuen \(Ap\) var folkeregistrert hos moren](#). Da vi kontaktet henne, sa hun at hun ikke betalte noe til moren og derfor skattet av fordelene av pendlerboligen. Hun ga oss innsyn i dialogen med administrasjonen. Der kom det frem at det var *hun* som hadde tatt opp skattespørsmålet. Hun skrev til dem at hun i en periode ville være folkeregistrert hos moren og derfor skulle skatte av pendlerboligen. Det var slik hun forsto skatteloven. Stortinget bekreftet dette og meldte inn en fordel på 130.000 kroner til skattemyndighetene. Da vi spurte stortingsdirektøren, sa hun at Trettebergstuens skatteplikt ikke hadde noe med boutgifter å gjøre. De hadde forstått henne slik at hun ikke kunne *disponere* morens bolig. Selv om hun var i identisk situasjon som Ropstad og kunne komme og gå som hun ville.

5.3 Veien rundt taushetsplikten

Kunne vi få Skatteetaten til å avklare om det var Stortinget eller SMKs syn på skatteloven som var rett? Det var ikke så lett. Opplysninger om spesifikke arbeidstakere og arbeidsgivere er underlagt taushetsplikt. Fra loven kjente vi [to veier rundt](#) taushetsplikten. Den ene er å få politikerne til å oppheve taushetsplikten. Det var det ingen som ville, heller ikke Ropstad. Den andre er å be om statistiske opplysninger som ikke kan knyttes til enkeltpersoner. Vi spurte administrasjonen hvor mange politikere som i inneværende periode hadde betalt skatt på pendlerboligen. Svaret var én representant. Vi visste at det var Trettebergstuen. Dermed hadde både Ropstad og de andre sluppet skatt, til tross for at de bodde gratis hjemme. Men Skatteetaten ville ikke kommentere Stortingets praksis og viste til taushetsplikten.

Skatteetaten ville kun forklare reglene på generelt grunnlag: For å slippe skatt, må en skattyter ha *merkostnader* på grunn av pendling. En person som både har utgifter til huset sitt hjemme og til en pendlerbolig, har dobbel husholdning og dermed flere kostnader. Men gjaldt kostnadskravet også politikere? Med bakgrunn i gutterom-unntaket var vi fortsatt i tvil. Etter flere samtaler med Skatteetatens kommunikasjonsavdeling knakk vi koden for hvordan vi måtte formulere oss for å få klart svar: Spørsmålene måtte være generelle nok til at de ikke brøt taushetsplikten, men spissede nok til at vi kunne bruke svarene i konkrete saker.

– Betyr dette at *representanter* som ikke har utgifter knyttet til boligen på hjemstedet, heller ikke har krav på skattefritak for fordelene av fri pendlerbolig? spurte vi. Endelig fikk vi bekreftelsen vi hadde manglet: *“Skatteetaten er ikke kjent med at det finnes noen unntak fra kravet til merkostnader for stortingspolitikere”*.

Det måtte bety at det var Stortinget, ikke SMK, som hadde feiltolket reglene. Nå ønsket vi å teste om Skatteetaten var modne for å svare enda mer konkret og spurte om Stortinget

hadde forstått reglene korrekt. *“Skatteetaten kan ikke kommentere Stortingets interne vurderinger og praktisering av regelverket for dekning av fri bolig for stortingspolitikere, og vi kommenterer ikke enkeltsaker. De skattemessige pendlerreglene er imidlertid slik at dersom man ikke har merkostnader knyttet til bolig på hjemstedet, vil man heller ikke kunne få dekning av fri bolig fra arbeidsgiver skattefritt”,* svarte de.

Svaret var ikke til å misforstå. Med begrepet “imidlertid” knyttet Skatteetaten uttalelsen til Stortingets forståelse. Vår tvil rundt forskjellen mellom SMK og Stortingets tolkning ble til et viktig nyhetspoeng. [Vi avslørte](#) at Skatteetaten mente Stortinget hadde feiltolket reglene. Stortingsdirektøren måtte gjøre retrett. Hun varslet full gjennomgang for å finne ut om flere representanter burde betalt skatt. Til nå hadde Kjell Ingolf Ropstad holdt fast ved at han hadde holdt seg innenfor reglene og derfor ikke ville betale tilbake noe. Nå ville han kontakte Skatteetaten: *Dersom informasjonen jeg har fått fra Stortinget ikke har vært riktig, vil jeg innrapportere det som skulle vært rapportert,* sa Ropstad. Han unnlot å nevne at han ifølge loven selv har ansvar for å sjekke og korrigere eventuelle feil i skattemeldingen.

5.4 Dokumentene som avslørte Ropstad

Ropstad hadde gått over fra stortingsleilighet til statsrådbolig våren 2019. Vi visste at politikerne måtte fylle ut årlige rapporteringsskjemaer om pendlerboligen. Vi hadde lest at de der måtte svare på om de hadde utgifter til boligen på hjemstedet. De som svarte nei, ville bli trukket i skatt. Dette rimte dårlig med det vi skrev i første sak om Ropstad. Her slo vi fast at han verken hadde skattet for pendlerboligene sine eller hatt utgifter hjemme.

Etter Skatteetatens avklaring utformet vi derfor denne hypotesen: Enten hadde Ropstad unnlatt å rapportere om utgifter. Eller så hadde Statsministerens kontor unnlatt å trekke ham i skatt - til tross for at han hadde opplyst det. Begge deler ville være en avsløring.

Bare timer etter at vi fikk den avgjørende avklaringen fra Skatteetaten, ba vi om innsyn i all korrespondanse mellom SMK og Ropstad om hans pendlerbolig. Innsynet kom fire dager senere. Nå sperret vi opp øynene. På skjemaet for 2019 krysset han av for at han ikke hadde noen utgifter til bolig på hjemstedet. I 2020 krysset han av for det andre alternativet: *Jeg opprettholder utgifter til bolig på hjemstedet og leier den ikke ut.* Vi gikk tilbake til intervjuet med Ropstad. I opptaket sa han at han ikke betalte noe til foreldrene. Vi forsto at Ropstad enten hadde feilinformert oss eller SMK. Begge deler ville være alvorlig for en statsråd.

Men det var flere oppsiktsvekkende detaljer i dokumentene. Ropstad hadde endt opp med å måtte betale 140.000 kroner i skatt i 2019. SMK hadde trukket ham fordi han oppga at han ikke hadde utgifter hjemme. E-poster fra SMK til Ropstad tydet på at statsråden hadde protestert på at han plutselig måtte betale skatt etter å ha sluppet det på Stortinget. Høsten 2020 kontaktet SMK Skatteetaten for å få råd. I henvendelsen skrev SMK at saken gjaldt en politiker med kone og to barn. *“Han betaler husleie til foreldrene og pendler regelmessig dit.”* Skatteetaten svarte at politikeren ikke trengte å betale skatt. Til oss hadde han sagt at han ikke betalte husleie. Hva var sant? Kunne Skatteetaten ha gitt SMK råd basert på feil faktum? Blant dokumentene lå det også en erklæring fra Ropstads mor om at han kunne komme og

gå som han ville hos dem. Den var laget kort tid etter Skatteetatens svar og ti år etter at han begynte å få pendlerbolig fordi han var folkeregistrert hjemme.

Det var på tide å be om et nytt intervju. Vi jobbet med Ropstads rådgivere i flere dager for å få ham til å stille og fikk flere skriftlige svar. Han svarte på våre spørsmål, men vi opplevde at han kun svarte på det han ble spurt om og ikke bidro til å opplyse saken på eget initiativ. Vi ga oss ikke og sa vi ønsket et intervju for å få klarhet i om han hadde gitt uriktige opplysninger for å slippe skatt. Da ble vi invitert til departementet. Ropstad satt omringet av rådgivere ved et stort møtebord. Han var kjent med hvilke dokumenter vi satt på, og det var en trykket stemning i rommet. Vi hadde to A4-sider med kritiske spørsmål.

Før vi fikk stilt et eneste ett, tok statsråden ordet. Ropstad innrømmet at han hadde lagt en plan for å unngå skatt på pendlerboligen. Han vedga at han hadde laget en avtale med foreldrene om å betale dem for å kunne krysse av for at han hadde utgifter. Han innrømmet også at avtalen med foreldrene aldri ble en realitet. Til tross for at han ikke betalte en krone hjemme, fortalte han ikke SMK om det. De la derfor til grunn at han hadde utgifter på foreldrenes hus i 2020. Slik slapp Ropstad en skatteregning på 175.000 kroner. Han erkjente å ha feilrapportert til SMK og varslet at han ville sende inn rapporteringsskjemaet på nytt.

Morgenen etter, [17. september, kunne vi avsløre at Kjell Ingolf Ropstad hadde tatt aktive grep for å unngå å betale skatt](#). Da han møtte pressen, sa han at han hadde gjort en dårlig vurdering, men så ikke grunn til å trekke seg. I løpet av kvelden økte presset. Like før midnatt varslet han ny pressekonferanse dagen etter. Da hadde vi to nye saker på gang.

5.5 Skatteetaten ut mot SMK

Kunne Skatteetaten bekrefte at de hadde gitt SMK råd på feil grunnlag uten å bryte taushetsplikten? SMK hadde ikke oppgitt politikerens navn og fått råd på generelt grunnlag. Dermed kunne vi stille spørsmål på generelt grunnlag. Håpet var at Skatteetaten slik kunne føle seg fri til å opplyse saken. Det virket. Opplysningen om at Ropstad hadde betalt husleie var *avgjørende* for rådet de ga SMK, bekreftet de. Selv om Skatteetaten aldri sa eksplisitt til oss at korrespondansen handlet om Ropstad, var det ingen tvil om hvem det gjaldt. Barne- og familieministeren skulle møte pressen klokken to lørdag 18. september. Noen timer før kunne vi slå fast at [Skatteetaten aldri hadde sagt at Ropstad skulle slippe skatt](#).

5.6 Ropstad må gå

Vi hadde nå avdekket at Kjell Ingolf Ropstad bare hadde betalt skatt i ett av de elleve årene han hadde gratis pendlerbolig. Hvor mye kunne han skylde? Den skattbare fordelen på en pendlerbolig beregnes ut fra hvor mye leiligheten kunne vært leid ut for. Leieverdien legges så på toppen av lønnen og skattlegges som vanlig inntekt. Stortinget nektet å gi innsyn i leieverdien på Ropstads pendlerboliger. Skatteetaten henviste til taushetsplikten. Uten leieverdien ville vi ikke klare å beregne hvor mye han skulle ha skattet.

Vi fant en vei utenom. Fra Stortinget hadde vi nå fått innsyn i brev de hadde sendt Ropstad når han hadde byttet stortingsleilighet. Adressene var sladdet, men kvadratmeter og antall rom sto der. Brevene var også datert. Disse opplysningene kunne vi koble med opplysninger

fra konas flyttehistorikk og skattelister. Slik kunne vi sette opp en oversikt over hvilke perioder Ropstad hadde bodd i de ulike leilighetene. Denne oversikten hadde ikke administrasjonen ønsket å lage. Men når vi først hadde gjort det, kunne de bekrefte at den var riktig. Det gjorde Ropstad også. Nå gjensto det å finne ut leieverdien. Administrasjonen ville ikke gi oss den. Kommersiell aktør hadde ikke historikk så langt tilbake i tid. Til slutt fant vi frem til [SSBs leiemarkedsundersøkelse](#). Der kunne vi hente ut gjennomsnittlig månedsleie etter antall rom og år. Statistikken gikk tilbake til 2012, så for 2010 og 2011 beregnet vi leieverdien ut fra økningen som hadde vært siden. Denne leieverdien la vi på toppen av Ropstads inntekt. Stortinget har [publisert en oversikt](#) over hva stortingsrepresentanter har hatt i godtgjørelse opp gjennom årene, så det var enkelt å finne ut hva han hadde tjent. Ut i fra dette beregnet vi Ropstads omtrentlige skattesats. Da så vi på de historiske satsene for [inntektsskatt, toppskatt og trinnskatt](#). Vi sjekket med Ropstad, som mente det så riktig ut. Vi kontrollerte også regnestykket vårt med ulike skatteekspert. Slik fant vi at Ropstad har betalt [minst 680.000 kroner for lite i skatt på pendlerboligene](#). I tillegg kommer 140.000 kroner i trygdeavgift og mulig tilleggsskatt. Vi brukte dette som mal når vi senere skulle beregne mulige skatteregninger for andre politikere. Også denne avsløringen kunne vi publisere før Ropstads andre pressekonferanse på ett døgn.

Lørdag 18. september var det to uker siden vår første sak om Ropstad. Siden var han drevet fra skanse til skanse. Nå gikk han av foran et stort pressekorps. Han [varslet sin avgang](#) både som partileder og statsråd. Samtidig fortsatte skandalen på Stortinget å vokse.

5.7 Skattesmell på Stortinget og i SMK

Få dager tidligere kunne ikke stortingsledelsen se at de hadde gjort noe feil. Nå snudde alt. Flere politikere kontaktet Stortinget [for å finne ut om de skyldte skatt](#). Vi kunne også avsløre at [Stortinget selv kan få skattesmell](#). Stortinget ville nå se på enkeltpolitikeres skattesaker.

Etter Skatteetatens avklaring meldte enda en hypotese seg. Kunne det virkelig være sant at stortingsledelsen i ti år hadde vært ukjent med at politikere som bor gratis hjemme, må skatte av pendlerboligen? Skatteetatens regelavklaring var utledet av lovene Stortinget selv hadde vedtatt. Vi søkte på "pendlerbolig" på Lovdata Pro og filtrerte på "stortingsdokumenter". Slik fant vi [en rapport fra 2003](#), fra et utvalg Stortinget hadde nedsatt. Den omtalte regelen om at politikere som bor gratis hjemme, må betale skatt av pendlerboligen. Rapporten var levert til Stortinget. Vi [kunne nå dokumentere](#) at Stortinget hadde kjent til regelen siden 2003. Saken utløste krav om at pendlerbolig-sakene [måtte granskes av eksterne](#). Stortingets direktør måtte erkjenne at de hadde kommet opp i en svært krevende situasjon.

6 Spørsmålet som tvang frem et svar

6.1 En vaktbikkje i bånd

Etter første artikkel om Ropstad kontaktet vi Riksrevisjonen. Ville Stortingets eget kontrollorgan undersøke om pendlerboligene var tildelt på riktig grunnlag? Kommunikasjonssjefen mente det ikke var så enkelt. Hun mente at det måtte et vedtak fra presidentskapet til for at Riksrevisjonen kunne starte slike undersøkelser. Det reagerte vi på.

Var det opp til politikerne selv om de skulle bli kikket i kortene? Det fremsto som en ukjent svakhet ved Riksrevisjonens uavhengighet. Vi spurte på nytt: Kan Riksrevisjonen granske pendlerbolig-saken på eget initiativ? Hvis ikke, hvorfor er det ikke så enkelt?

Svaret skulle vise seg å stå i dokumenter som riksrevisor Per-Kristian Foss hadde ventet i fire år på at noen skulle be om innsyn i. Foss sa at han normalt ville gransket pendlerbolig-saken. Grunnen til at han likevel ikke kunne gjøre det, var at han i 2017 hadde blitt stanset av Stortingets presidentskap. Nå kunne vi [avdekke](#) at Riksrevisjonen de siste fire årene ikke hadde hatt en eneste etterlevelsesrevisjon med Stortingets administrasjon.

Saken førte til full krangel mellom Foss og daværende stortingspresident Tone Trøen. Hun hevdet at stortingsledelsen aldri hadde prøvd å stanse Riksrevisjonen. Men dokumenter vi søkte innsyn i, fortalte hvordan [Stortinget stanset den kritiske kontrollen av seg selv](#). Vi ringte partiene på Stortinget og spurte om dette var en holdbar situasjon og om de ville gå inn i pendlerboligsaken. Da ble det flertall for [ekstern gransking av pendlerbolig](#)-ordningen.

Trøen hadde nå forsikret at Riksrevisjonen [igjen kunne kontrollere dem](#). Men hvilke garantier hadde vi for at Riksrevisjonen ikke kunne bli stoppet på nytt? For å komme videre brukte vi grunnleggende juridisk metode. Fordi Riksrevisjonens uavhengighet ikke er grunnlovsfestet, forsto vi at Stortinget kan inndra den over natten gjennom en lovendring. Resultatet ble en sak der det fra akademisk hold ble [tatt til orde for](#) å endre Grunnloven. Det [skal nå drøftes av et utvalg](#) som for tiden diskuterer Riksrevisjonens rolle.

Senere ba vi om innsyn i all dialog mellom stortingsledelsen og Riksrevisjonen i høst, inkludert e-poster og SMS-er. Slik kunne vi [avsløre](#) flere detaljer om maktspillet mellom de to mektige aktørene, og at de hadde samarbeidet om å håndtere pressen.

6.2 En IT-skandale bak sladden

Vi hadde også bedt om innsyn i revisjonen som ble stanset i 2017. Riksrevisjonen hadde forsøkt å sladde opplysninger, men jobben var dårlig utført. Ved å justere kontrast og lysstyrke på dokumentet i Photoshop, kunne vi lese bak sladden. Ved å sammenstille opplysningene bak sladden med andre kilder, fant vi blant annet ut at Stortinget ikke har noe datasystem for håndtering av gradert informasjon og at det manglet risikoanalyse for noen IT-tjenester. Det sto også at Stortinget visste at partigruppene var mest utsatt for hacking. Da vi spurte Stortingets administrasjon om dette, ble vi oppringt av Riksrevisjonen. De ba oss makulere dokumentene. Vi vurderte at vi ikke brøt sterke sikkerhetshensyn ved å omtale innholdet. Det lå såpass langt tilbake i tid. 5. oktober publiserte vi en [sak om den manglende IT-sikkerheten på Stortinget](#).

7 Nye veier til mål

7.1 Ringeklokken på Frogner

Vi hadde spurt Stortinget om å få vite hvilke pendlerboliger politikerne bodde i, men av sikkerhetshensyn ville de ikke oppgi det. Da dro vi til Frogner i stedet. Vi visste at noen av pendlerboligene lå der. På en av ringeklokkene så vi navnet Gulati. [Dagens Næringsliv](#) skrev i

2019 at Himanshu Gulati (Frp) fikk pendlerbolig fordi han hadde meldt flytting fra Lillestrøm til Jessheim. Vi dro hjem og slo opp Frogner-leiligheten i Eiendomsregisteret. Det viste seg å være en tidligere pendlerbolig Gulati [hadde kjøpt fra Stortinget](#). Han leide den ut og bodde gratis i en stortingsleilighet 1,2 km unna. Den ville han nå si fra seg.

7.2 Søket som avslørte alle adressene

Stortinget eier 143 leiligheter i Oslo sentrum. Men hvor lå de egentlig? Administrasjonen ville ikke gi ut adressene av hensyn til politikernes sikkerhet og viste til [offentleglova § 24 tredje ledd](#). Mens vi ventet på klagebehandlingen, forsøkte vi å finne en annen vei til mål. Vi søkte opp Stortingets organisasjonsnummer i Eiendomsregisteret, men fikk bare opp 87 boliger. Vi fant flere ved andre typer søk, men det tok tid. Det måtte da være mulig å gjøre det raskere?

I ren frustrasjon la vi inn følgende søkestreng i Google: *fredensborgveien AND vulkan AND pilestredet AND stortinget*. Det var tre kjente adresser på pendlerboliger. Det første resultatet var gull verdt. Det var et regneark med fullstendig adresse, leilighetsnummer og strømforbruk for alle Stortingets pendlerboliger i 2020. De hadde lastet opp listen da de søkte etter ny strømleverandør. De samme adressene Stortinget hadde nektet oss innsyn i av sikkerhetshensyn, hadde de altså lagt åpent tilgjengelig på internett. Vi konfronterte stortingsdirektøren. Hun [kalte det en menneskelig feil](#). Oversikten ble tatt ned umiddelbart.

Strømlisten var et godt utgangspunkt for det videre arbeidet med oversikten over Stortingets 143 pendlerboliger. Men strømlisten inneholdt ikke matrikelnummer, som vi trengte for å finne ut hvor store de er. Størrelsen er avgjørende for å kunne regne ut hvor mye skatt en politiker eventuelt skal betale. For å fullføre oversikten, brukte vi en rekke datastøttede metoder. Vi brukte blant annet formelen [VLOOKUP](#) i Google Sheets for å koble sammen to datasett. Ved å bruke leilighetsnummer som koblingsnøkkel kunne vi supplere de 143 adressene i strømlisten med matrikelnummer fra SeEiendom. Så kunne vi finne størrelsen på leilighetene i Eiendomsregisteret. Den komplette oversikten over pendlerboligene ble svært nyttig, både i research og til konkrete saker. Da vi for eksempel spurte Rotevatn hvilken leilighet han bodde i, kunne vi slå opp i vår egen oversikt og finne ut hvor stor den var. Deretter var den skattbare fordelen bare noen tastetrykk unna, takket være beregningsmodellen vi hadde utarbeidet for å finne ut hvor mye skatt Ropstad kunne skylde.

7.3 Venner og voksne barn bodde gratis

I et årlig rapporteringsskjema må politikere oppgi hvem som bor i pendlerboligen sammen med dem. Vi ba om innsyn i disse skjemaene. Stortinget sladdet først navn, alder og tilknytning på alle som bodde sammen med politikerne. Vi argumenterte med at dette ikke var taushetsbelagte opplysninger. Klagen vant frem, og snart satt vi på flere hundre rapporteringsskjemaer. Hvor går egentlig grensen for hvem som kan bo gratis på Stortingets regning? Vi belyste dette med utgangspunkt i presidentskapet, som har vedtatt reglene. Både [Olemic Thommessen](#), [Tone Trøen](#), Svein Harberg og Kari Henriksen hadde latt voksne barn eller barnebarn bo i pendlerboligen. SV-politiker Solfrid Lerbrekk [bodde med to venner](#). En annen bodde med en bror. Nå er dette blant spørsmålene et eksternt utvalg skal se på.

7.4 Innsynet som avslørte SMK-toppen

I juli hadde vi bedt alle departementene om en oversikt over utbetalinger til private leverandører. Til slutt satt vi igjen med 10.000 utbetalinger. En utbetaling til Frogner House apartments AS gjorde oss nysgjerrig. De leier ut fasjonable leiligheter i Oslo og hadde fått 1,7 millioner fra Statsministerens kontor (SMK). Vi ba om innsyn i fakturaene og så at en avdelingsleder i SMK sto oppført under hvert opphold i leilighetene. Vi ba om dokumentasjon som kunne forklare dette. SMK svarte at han ikke hadde bodd der selv. Han var bare den som bestilte pendlerboliger til politisk ledelse. Dette ville vi sjekke og ba om en liste over hvem som hadde bodd der. Det kunne SMK levere. Forklaringen fremsto plausibel. Men spørsmålene hadde fått alarmen til å gå hos SMK.

I slutten av september fikk vi nyhetsvarsel fra VG om at SMK hadde anmeldt en administrativt ansatt. Han var siktet for grov økonomisk utroskap etter ulovlig bruk av en statsrådleilighet. SMK ville ikke bekrefte til oss hvem han var eller hvordan han var blitt avslørt. Men vi hadde sett navnet hans på en rekke fakturaer og kastet oss rundt. Vi tok utgangspunkt i hvordan vi selv ville avslørt ham. Vi sammenstilte datoene fra listen over politikernes opphold med datoene fra fakturaene vi hadde fått. Slik skjønnte vi hvilken leilighet mannen hadde brukt. SMK hadde i to år og syv måneder betalt for en leilighet som *tilsynelatende* sto tom. Vi la frem våre funn for SMK, som kunne bekrefte at det var sånn de hadde avslørt ham. Igjen dro vi nytte av å vise kilden at vi forsto sakskomplekset. Slik fikk vi ut saken om [fakturaene som avslørte SMK-toppen](#). SMK hadde betalt for leiligheten uten å forstå at den ble brukt av mannen som hadde ansvaret for politikernes pendlerboliger. Han er nå [dømt](#) til ti måneders ubetinget fengsel og må betale 900.000 kroner i erstatning.

7.8 Innsyn på Stortinget

Det er en vanlig misoppfatning blant journalister at offentlighetsloven ikke gjelder for Stortinget. Men innsynsretten følger av egne [regler om dokumentinnsyn](#) på Stortinget. Det har vi benyttet oss av i hele høst. Vi oppdaget imidlertid at innsynsreglene legger til rette for problematisk rolleblanding på Stortinget: Det er opp til politikerne selv om det skal gis innsyn i dokumenter som angår deres egen eller partifellers privatøkonomi. [Dette problematiserte vi](#). Både jussprofessorer og flere partier har [tatt til orde for lovendring](#).

8 Stortingspresidenten må gå

8.1 En bombe fra konkurrenten

Tirsdag 16. november avslørte [Adresseavisen](#) at stortingspresident Eva Kristin Hansen (Ap) fra 2014 til 2017 fikk pendlerbolig fra Stortinget samtidig som hun eide et hus i Ski sammen med ektemannen, 29 kilometer fra Stortinget. Pendlerboligen fikk hun fordi hun var folkeregistrert på en hybel hos partifelle Trond Giske i Trondheim. Hittil hadde vi avgrenset researchen vår til forrige stortingsperiode. Vi hadde derfor ikke oppdaget Hansen. Men det var en stor sak. Som nyvalgt stortingspresident hadde Hansen øverste ansvar for ryddejobben som var varslet etter våre avsløringer. Vi ville ta saken videre.

8.2 Spørsmålene vi ville ha svar på

Gjennom høsten hadde vi utviklet en metodikk som gjorde at vi nå visste hvilke spørsmål vi skulle stille. Hvor var det hun faktisk bodde? Når meldte hun flytting? Hva var pendlerboligen verdt? Hvor ofte hadde hun vært i Trondheim? Svarene på disse spørsmålene ville være avgjørende for om hun hadde handlet i strid med reglene eller intensjonen bak ordningen.

Takket være metodikken vi hadde utviklet gjennom høsten, kunne vi allerede dagen etter Adressa [publisere vår første avsløring om Hansen](#). Vi brukte beregningsmodellen fra Ropstad-regnestykket til å finne ut hvor mye pendlerboligen hennes var verdt. Vi visste ikke da hvilken pendlerbolig hun hadde hatt og tok utgangspunkt i den minste. Vi kom til at den kunne ha vært leid ut for 380.000 kroner i perioden etter at Hansen kjøpte seg inn i Ski. I Folkeregisteret så vi at hun først hadde meldt flytting til Ski 9. oktober 2017. I Hansens biografi på Stortinget.no så vi at hun kom inn i presidentskapet 7. oktober 2017. Nå kunne vi fortelle at hun meldte flytting to dager etter at hun ble innvalgt i presidentskapet.

8.3 Bakerst i køen

Dagen etter Adressas sak ville alle ha tak i Hansen. Vandrehallen var full av journalister. Vi ble først lovet intervju med henne, men fikk så beskjed om at vi ikke ville bli prioritert. Arbeiderpartiets kommunikasjonssjef viste til at vi hadde en stoffutvekslingsavtale med Adressa og kunne bruke deres sak. Det kunne vi ikke akseptere. Vi hadde våre egne spørsmål å stille. Da vi til slutt fikk snakke med henne, var vi bakerst i køen. Mens vi ventet, publiserte konkurrentene sine intervjuer med Hansen. Men overfor oss innrømmet hun at hun [skjønnte at hun ville ha mistet pendlerboligen](#) hvis hun hadde meldt flytting til Ski på et tidligere tidspunkt. Det hadde ingen andre spurt om.

8.4 Presidenten går av

Som første visepresident i forrige periode hadde Hansen vært med på å vedta at det skulle bli en ekstern gjennomgang av pendlerbolig-ordningen. Men det [var bare reglene som skulle gjennomgås, ikke enkeltsakene](#). Heller ikke da mandatet var oppe til behandling etter hun ble stortingspresident, benyttet hun anledningen til å endre på dette. Slik forsto vi at Hansen var øverste ansvarlig for en gjennomgang som [ikke ville avslørt hennes egen sak](#). Vi la frem dette for partiene på Stortinget. Flere partier reagerte og krevde at [enkeltsakene måtte gjennomgås](#). Dagen etter snudde presidentskapet og forsikret at enkeltsaker skulle granskes. Nærmest samtidig varslet Riksrevisjonen at også de vil granske sakene. Samme kveld ble det kjent at statsadvokaten hadde beordret Oslo-politiet til å åpne etterforskning av pendlerbolig-sakene. Statsadvokaten pekte på seks stortingsrepresentanter og deres uttalelser i mediene. Vi hadde avslørt fem av dem. Eva Kristin Hansen antok at hun ville bli en del av etterforskningen og trakk seg som stortingspresident.

8.5 Hvor bodde hun?

Var det troverdig at en politiker som hadde kjøpt seg inn i mannens bolig i Ski, bodde på hybelen til Trond Giske i Trondheim? Vi ville komme til bunns i hvor mye tid Hansen faktisk brukte i hjembyen. Fra arbeidet med politikernes reiseregninger hadde vi et datasett som viste alle reiser representantene hadde fått dekket. Vi analyserte datasettet og fant at Hansen hadde null pendlerreiser det siste året hun hadde pendlerbolig. Samtidig hadde de

fleste andre representantene fra Trøndelag mellom 30 og 50 pendlerreiser. Datasettet gikk imidlertid ikke lenger tilbake enn høsten 2016, og Hansen forklarte at hun var mye sykemeldt i denne perioden. Da valgte hun å bo med mannen i Ski. Vi måtte derfor skaffe oss oversikt over tidligere reiser for å få et bedre bilde av hennes pendling.

Vi ba Stortinget om innsyn i en oversikt over alle Hansens reiser fra 2014 til og med 2017. Innsynet kom i form av en statisk PDF. Ved å bruke OCR-teknologi i Adobe og programvaren [Tabula](#) fikk vi konvertert oversikten til et regneark vi kunne analysere i Google Sheets. Kun 16 var pendlerreiser til og fra Trondheim. Resten var tjenestereiser. Vi fant et mønster i reisene. Hansen tok ofte flybussen til og fra Oslo Lufthavn. Vi lurte på hvorfor hun foretrakk flybussen fremfor flytoget når toget både var raskere og stoppet nærmere pendlerboligen hennes. Da så vi navnet på en busstasjon like ved Hansens hus i Ski. Vi gikk gjennom alle reisene og kom til at hun hadde reist til og fra dette huset 21 ganger på Stortingets regning. Hittil hadde administrasjonen sagt at de ikke visste om Hansens hus i Ski. [Denne saken](#) viste at de i flere år satt på informasjon som kunne avdekket at hun ikke skulle hatt pendlerbolig. Direktøren måtte erkjenne at de ikke sjekker politikernes reiser opp mot hvem som har pendlerbolig.

8.6 Sentrale dokumenter var borte

Det var fast praksis for oss å be Stortinget om innsyn i all dokumentasjon og korrespondanse når vi undersøkte en politikers pendlerbolig. Vi opplevde flere ganger at administrasjonen ikke hadde kontroll på arkivet og kunne [avdekke at sentrale pendlerdokumenter var borte](#). Men ett dokument om Hansen var svært interessant. I 2017 sendte administrasjonen henne en e-post og spurte om hun pendlet til et annet sted enn der hun var skattemessig bosatt. Vi merket oss at Hansen da unnlot å opplyse om boligen i Ski, til tross for at hun hadde plikt til å informere administrasjonen om endringer i sin bosituasjon. Slik avslørte vi at hun [unnlot å opplyse om boligen i Ski](#).

8.7 Over 700 turer med privatsjåfør

Presidentskapet har flere goder enn vanlige stortingsrepresentanter. I september ba vi om innsyn i kjøreloggene for Stortingets biltjeneste, som er forbeholdt presidentskapet. Vi fikk avslag. Administrasjonen mente innsyn kunne avdekke presidentskapets reisemønster og dermed utgjøre en sikkerhetsrisiko. Etter to måneder fikk vi avslag på klagen. Men stortingsdirektøren hadde kommet til at vi kunne få en oversikt over hvor mange turer hvert medlem av presidentskapet hadde hatt. Oversikten viste at Eva Kristin Hansen hadde 714 turer med privatsjåfør fra 2017 til 2021. Det var flere enn alle andre i presidentskapet til sammen. Vi kunne ikke forstå at hun hadde så mange offisielle oppdrag. Kunne hun ha brukt biltjenesten til å reise hjem til Ski? På dette tidspunktet hadde hun meldt flytting dit og sagt fra seg pendlerboligen. Vi bestemte oss for å prøve Stortinget én gang til. Vi ba dem opplyse hvor mange av turene som var offisielle oppdrag og svare på i hvilken grad det er lov å bruke biltjenesten for å reise hjem. De kunne ikke si hvor mange turer som var offisielle oppdrag, men ga oss antall turer mellom Stortinget og huset i Ski. [Det var 591 turer](#). Hansen mente alle var i tråd med regelverket. Senere kunne vi også [avdekke en ny skatteblemme på Stortinget](#). De hadde ikke trukket Hansen i skatt for hjemreisene med privatsjåfør. Det skulle de ha gjort, ifølge skatterevisjonen Stortinget igangsatte etter våre avsløringer.

8.8 Skattesmell til justisministeren

Sakene om Hansen inspirerte oss til å se på historikken til flere politikere. Vi tok først for oss den nye regjeringen. Ved å bruke samme metodikk som tidligere, fant vi at vår nye justisminister var folkeregistrert hos foreldrene da hun først kom inn på Stortinget høsten 2017. Hun meldte flytting til egen bolig sommeren etter. Emilie Enger Mehl (Sp) ville ikke stille til intervju, men svarte på e-post at hun ikke hadde betalt noe til foreldrene da hun bodde der. Dermed kunne vi rett før jul avdekke at også [justisministeren kan forvente en skattesmell](#) fordi hun ikke har betalt skatt av pendlerboligen. Dagen etter kunne vi fortelle at partileder Trygve Slagsvold Vedum og statsminister Jonas Gahr Støre [visste om dette](#) før Mehl ble utnevnt til justisminister. De så ikke noe problematisk ved det.

9 Etikk og spesielle erfaringer

9.1 Lover og regler eller etikk og moral?

Lenge så det ut til at Kjell Ingolf Ropstad ikke hadde brutt noen regler da han fikk tildelt pendlerbolig. Hvorfor skulle vi skrive om ham da? Vi stilte oss spørsmålet: Var det *rimelig* at det offentlige skulle betale bolig til en voksen mann med kone og barn, fordi han på papiret bodde hos mor og far? Pressen har tradisjonelt vært tilbakeholdne med å løfte frem saker på et moralsk grunnlag. Hadde vi ikke sett saken fra denne vinkelen, hadde det kanskje ikke blitt noen pendlerboligsak. Vær varsom 1.4 slår fast at pressen har rett til å avdekke kritikkverdige forhold. Men kritikkverdige forhold trenger ikke å være ensbetydende med at lover og regler er brutt. Artikkelserien har vist oss at saker om politikeres etikk og moral kan ha like stor nyhetsverdi som saker om rene lovbrudd. De folkevalgte lever av tillit. Politikerne har selv vedtatt regler for deres goder. Det var all grunn til å skape diskusjon om reglene.

9.2 Å publisere rett før valget

Det var bare noen uker til valget da vi fikk innsyn i hvem som hadde pendlerbolig. Mange velgere bestemmer seg ikke før tett opp mot valgdagen. Å publisere kritiske opplysninger om politikere så sent, kunne påvirke velgerne. Samtidig ville det vært en unnlattessynd å holde tilbake slike opplysninger før et stortingsvalg. Vi landet på å få ut så mye vi kunne før valget. Før vi trakk frem Ropstad, hadde vi sjekket alle statsrådene. Han var den eneste sittende ministeren og partilederen som hadde vært folkeregistrert på gutterommet. Det var viktig for oss å vise leserne at vi sjekket politikere fra alle partier. Vi rakk å skrive om seks politikere før valget. Vi kartla også hele Stortinget, men for å rekke det, måtte vi gjøre noen prioriteringer. Vi så kun på dem som fortsatt hadde pendlerbolig og gikk ikke inn i historikken deres. Men det var nok til at vi var trygge på at det var riktig å trekke frem Ropstad først.

9.3 En drittpakke?

Etter den første saken om Ropstad påsto noen at vi hadde fått tilsendt en såkalt drittpakke fra hans politiske motstandere og svelget den rått. Både VG og Medier24 hadde saker som problematiserte dette. Men det var aldri noe tips om Ropstad fra hans politiske motstandere. Avsløringen kom som følge av våre egne undersøkelser og ble publisert da den var klar.

I tillegg trakk noen linjer til Tore Tønne. Både politikere, deres støttespillere og lesere advarte om hva som kunne skje når enkeltpersoner får sterkt medietrykk mot seg. Vi har i hele dette

prosjektet vært bevisst på at vår dekning kan være belastende og gjort løpende vurderinger knyttet til det. Samtidig kan slike paralleller bli brukt for å få journalister til å stanse arbeidet. Det vi avdekket, var kritikkverdige forhold som måtte frem. Men vi var nøye med å bruke innestemme i sakene, ikke trekke frem unødvendige private forhold, tilby bakgrunnssamtaler før intervju og gi god tid til imøtegåelse. Vi ba om å bli varslet hvis det var spesielle hensyn vi burde ta. I flere saker har vi unngått å bruke navn og bilde av politikeren på forsiden hvis trykket hadde vært stort over tid. Samtidig har det vært viktig for oss ikke å legge opp til politikerforakt gjennom altfor tabloide innganger, usaklige spørsmål eller skummel musikk. Det var for eksempel ikke vi som spurte Ropstad hvilke av de ti bud han hadde brutt. Vi tror ikke vi har tapt lesere på det. Hovedsakene våre har i snitt hatt seks ganger flere sidevisninger enn en vanlig artikkel på aftenposten.no.

9.4 Saken som glapp

Etter en uke med stort trykk hadde ledelsen høy terskel for å publisere personkritiske saker i valghelgen. Det medvirket til at vi tapte en sak til konkurrenten. Vi hadde tidligere i uken omtalt SV-nestleder Torgeir Knag Fylkesnes, [som fikk gratis pendlerbolig i Oslo fordi han leide ut leiligheten sin i Gamlebyen](#). Etterpå fikk vi tips om at han også leide ut huset sitt i Tromsø, men føringen fra toppen gjorde at vi ikke jobbet den frem. VG breaket den saken.

9.5 Motstand fra Stortinget

Så å si all dialog vi har hatt med administrasjonen gjennom høsten, har vært skriftlig. Vi har ikke hatt fri tilgang til fagpersonene. Stortingsdirektør Marianne Andreassen har kun stilt opp til tre intervjuer. Ellers har sitatene hennes kommet på e-post fra pressevakten. Det har ofte tatt mange dager å få svar. Svarene har ofte kommet tett opp mot deadline eller ikke i det hele tatt. En rekke innsynskrav har først blitt besvart etter flere måneder. Administrasjonen har forklart at de ikke har hatt kapasitet til den store pågangen de har opplevd i høst. Vi har hatt flere samtaler med stortingsledelsen for å bedre arbeidsforholdene, men har opplevd at de ikke fullt ut har forståelse for arbeidsmetodene til undersøkende journalister.

Fra presseavdelingen har vi fått høre at det er ubehagelig å snakke med oss. En gang sa de at de snart måtte ringe en av våre kolleger i politisk avdeling som de kjenner godt. Vi fikk beskjed om at vi ikke visste hvordan vi skulle oppføre oss på Stortinget. Det ble påpekt at en av oss var ny i Aftenposten og at en annen ikke var medlem av Presselosjen.

Det toppet seg i slutten av november. Da hadde vi i over en uke bedt om intervju med Marianne Andreassen. Avtalen kom først i stand etter at gravesjefen tok en telefon. Lederen vår fikk da beskjed fra Stortingets administrasjon om å sende noen "hyggelige" reportere. Det var en fordel med journalister "som skjønner" Stortinget. Da sjefen sa hvem som kom, ville de ikke at vi skulle sende vedkommende. Vi fikk også beskjed om at vår fotograf ikke fikk ta bilder under intervjuet. Dette var krav vi ikke aksepterte. Nyhetsredaktøren skrev til stortingsdirektøren, som var enig i at dette var uheldig og ikke sånn ment.

9.6 Når graving blir breaking news

I knivskarp konkurranse med andre medier har vi måttet tenke nytt om gravejournalistikk. I situasjoner der vi ellers ville ventet i uker på et siste innsyn eller en ny opplysning, har vi

utnyttet kraften i å publisere løpende. Vi har sett at det innenfor presseetikken er rom for å dele usikkerhet om fakta eller regelverksforståelse med leserne - i stedet for å la usikkerheten hindre publisering. Slik har vi kunnet være nyhetsledende, presse på for mer åpenhet og stadig oppnå nye konsekvenser. Samtidig kunne vi ikke la tidspress gå ut over kvalitetskontrollen. Vi har tatt oss tid til line-by-line og grundige gjennomganger av de store sakene, selv når konkurrentene har pustet oss i nakken.

Hovedsakene våre har bygget på omfattende dokumentasjon fra offentlige registre og dokumenter vi har fått innsyn i. Det har vært et bevisst grep å vise frem metodene vi har brukt og dokumentasjonen vi sitter på. Da vi publiserte anslag på politikernes skatteregninger, redegjorde vi for beregningsgrunnlaget. Vi understreket at vi ikke satt på den endelige fasiten, men skrev saken likevel. Vi tror slike grep er med på å øke troverdigheten til journalistikken. Derfor har vi valgt å være åpne om feilkilder, vise frem spørsmål vi ikke har fått svar på og også fortelle hva vi *ikke* har funnet ut.

9.7 Når juristene er uenige

Underveis har vi testet egne juridiske vurderinger på fremtredende jurister. Men jurister kan komme til ulike konklusjoner. Da [NRK](#) intervjuet skatteadvokater som var kritiske til konklusjonen om Ropstads skatteplikt, tok vi [argumentene inn i spaltene](#). Da en rapport fra advokatfirmaet Grette mente at administrasjonens praksis var riktig, var vi de første til [å melde det](#). Vi fulgte opp med en sak om at skattemyndighetene [sto på sitt](#).

10 Avsløringer og konsekvenser

65 prosent av de spurte svarte i en undersøkelse at de har fått [mindre tillit til politikerne](#) etter pendlerbolig-sakene. Stortingspresidenten har erkjent at Stortinget som institusjon står i en tillitskrise. Våre avsløringer har allerede ført til mange konkrete endringer. Samtidig pågår det flere prosesser for å rette opp de feilene Stortinget, SMK og enkeltpolitikere har begått.

Funn: Ved å utnytte et ukjent smutthull har åtte folkevalgte sikret seg gratis leilighet i landets dyreste boligmarked fordi de på papiret ikke hadde flyttet ut av barndomshjemmet. Flere politikere har fått pendlerbolig i strid med reglene eller intensjonen bak ordningen.

Konsekvens: Riksrevisjonen skal undersøke om noen har fått goder de ikke skulle hatt. Politiet har åpnet etterforskning. Flere har sagt fra seg pendlerboligen.

Funn: Kjell Ingolf Ropstad (KrF) tok aktive grep for å unngå å skatte av statsrådboligen. Statsministerens kontor (SMK) unnlot å betale arbeidsgiveravgift på den samme boligen.

Konsekvens: Ropstad gikk av som statsråd og partileder og risikerer baksmell på skatten. SMK har betalt det de skyldte i arbeidsgiveravgift.

Funn: Stortinget mangler hjemmel til å kreve at politikere som urettmessig har fått skattefinansierte goder, skal betale tilbake. **Konsekvens:** Riksrevisjonen og et eksternt utvalg skal både vurdere reglene og om politikere må betale tilbake.

Funn: Administrasjonen har ikke kontrollert at politikerne gir korrekte opplysninger når de søker om pendlerbolig. De har ikke stilt spørsmål som kunne ha avdekket at flere politikere

har utnyttet ordningen. **Konsekvens:** Administrasjonen stiller nå flere spørsmål til politikere med pendlerbolig. Riksrevisjonen skal granske administrasjonens kontroll med ordningen. Et eksternt utvalg skal utarbeide strengere kontrollmekanismer.

Funn: Et knapt regelverk har gjort det mulig å få pendlerbolig selv om politikere allerede eier leiligheter i Oslo. **Konsekvens:** Retningslinjene er oppdatert. Et eksternt utvalg skal gjennomgå hele ordningen: regler, vilkår for tildeling, krav til rapportering og kontroll.

Funn: Flere politikere har unnlatt å opplyse Stortinget om forhold som hadde hatt stor betydning for deres rett på pendlerbolig. **Konsekvens:** Retningslinjene slår nå fast at politikerne har opplysningsplikt om slike forhold.

Funn: Stortingets administrasjon har praktisert skattereglene i strid med Skatteetatens syn siden 1997. Politikere som har bodd gratis hjemme, har ikke betalt skatt av pendlerboligen. Justisministeren er en av dem. **Konsekvens:** Politikerne må betale det de skulle ha skattet av pendlerboligen. Skatteetaten har åpnet kontroll med Stortinget, som kan lede til anmeldelser og tilleggs-skatt for politikere. Et advokatfirma går gjennom politikernes mulige skattekrav. Stortinget må betale arbeidsgiveravgift på pendlerboliger det ikke er skattet av. Stortinget har begynt å trekke skatt fra politikere som bor gratis hjemme. Skatteetaten har tettet unntaket som gjorde det mulig å slippe skatt hvis du betalte foreldrene dine.

Funn: I fire år kontrollerte ikke Riksrevisjonen om administrasjonen etterlever lover og regler. **Konsekvens:** Riksrevisjonen har fått grønt lys til å drive etterlevelsesrevisjon. De har også bedt Stortinget om en klar hjemmel for å kunne granske alle sider ved politikernes goder. Et utvalg diskuterer grunnlovsfesting av Riksrevisjonens uavhengighet.

Funn: Presidentskapet ville bare granske regelverket, ikke enkeltsaker. **Konsekvens:** Stortinget har bedt Riksrevisjonen granske alle politikernes goder - inkludert enkeltsakene. Politiet har åpnet etterforskning. Eva Kristin Hansen (Ap) gikk av som stortingspresident.

Funn: Hansen brukte Stortingets biltjeneste 591 ganger mellom Stortinget og hjemmet i Ski. **Konsekvens:** Hun risikerer baksmell fordi hun ikke har skattet av hjemreisene.

Funn: Stortingets innsynsregler gjør at presidentskapet kan avslå innsyn i dokumenter om egne eller partifellers utbetalinger. **Konsekvens:** Rødt og MDG har foreslått lovendring.

Funn: Stortinget hadde lagt ut detaljert informasjon om adressene til samtlige pendlerboliger åpent på internett, selv om de mente dette var sikkerhetssensitive opplysninger. **Konsekvens:** Informasjonen ble fjernet. Stortinget gikk gjennom egne rutiner.

Funn: SMK kan ha brutt anskaffelsesreglene i årevis da de leide leiligheter uten anbud. **Konsekvens:** SMK risikerer gebyr dersom konkurrerende aktører klager til KOFA.

Funn: Etter våre spørsmål om bruken av en statsrådleilighet, ble en betrodd leder ved SMK avslørt. I to og et halvt år hadde han brukt leiligheten privat. **Konsekvens:** Lederen er dømt til 10 måneders fengsel for grov økonomisk utroskap. Han må betale tilbake 900.000 kroner.

Vedlegg 1: Alle publiserte saker

Avsløringer og hovedsaker er uthevet. Tilgang til gjestebruker sendes til juryen.

05.09.2021: Aftenposten avslører: Kjell Ingolf Ropstad meldte flytting fra gutterommet først i fjor. Derfor fikk han gratis bolig fra Stortinget.

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/x8Pewn/ropstad-meldte-flytting-fra-gutterommet-foerst-i-fjor-derfor-fikk-han>

06.09.2021: KrF-topp: – Dette var ikke bra, men jeg har full tillit til Kjell Ingolf som partileder
<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/Or65kb/krf-topp-dette-var-ikke-bra-men-jeg-har-full-tillit-til-kjell-ingo>

06.09.2021: Solberg mener Ropstads boligsak «ikke er politisk klok». Men det får ikke følger for statsråden.

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/pWd8GW/solberg-mener-ropstads-boligsak-ikke-er-politisk-klok-men-det-faar-i>

06.09.2021: Stortingspresidenten etter boligavsløringen om KrF-lederen: – Opp til det nye presidentskapet å ta tak i dette

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/0G96aB/stortingspresidenten-etter-boligavsloringen-om-krf-lederen-opp-til>

06.09.2021: Moxnes: – Folk har fått nok av politikere som utnytter egne privilegier på det groveste

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/a7vnRM/moxnes-folk-har-faatt-nok-av-politikere-som-utnytter-egne-privilegie>

07.09.2021: Sveinung Rotevatn fikk gratis stortingsleilighet samtidig som han var folkeregistrert på gutterommet

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/5GbzOK/sveinung-rotevatn-fikk-gratis-stortingsleilighet-samtidig-som-han-var>

07.09.2021: Tellef Inge Mørland hadde egen leilighet i Oslo. Så fikk Ap-politikeren gratis bolig av Stortinget.

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/EaJVrj/hadde-egen-leilighet-i-oslo-saa-fikk-ap-politikeren-gratis-bolig-av-stortinget>

07.09.2021: Støre etter pendlerbolig-avsløring om Ap-politiker: – Åpenbart at vi trenger en gjennomgang av reglene

<https://www.aftenposten.no/norge/i/Jx6aP7/stoere-etter-pendlerbolig-avsloring-om-ap-politiker-aapenbart-at-vi-trenger-en-gjennomgang-av-reglene>

08.09.2021: Anette Trettebergstuen (Ap) er folkeregistrert hos moren, men skatter av pendlerboligen i Oslo. Det slapp Ropstad.

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/XqRVAg/anette-trettebergstuen-ap-er-folkeregistrert-hos-moren-men-skatter>

08.09.2021: Stortinget deler ut gratis pendlerboliger: Kontrollerer ikke at politikerne gir riktige opplysninger

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/BjGgV9/stortinget-deler-ut-gratis-pendlerboliger-kontrollerer-ikke-at-politikerne-gir-riktige-opplysninger>

08.09.2021: Mørland får beholde pendlerboligen: Stortinget tar selvkritikk

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/qWJG8z/moerland-faar-beholde-pendlerboligen-stortinget-tar-selvskritikk>

08.09.2021: Ap-lederen ber om rask opprydning i pendlerbolig-regler for politikere. For to år siden stemte partiet nei til å stramme inn.

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/z7Mv6q/ap-lederen-ber-om-rask-opprydning-i-pendlerbolig-regler-for-politikere>

09.09.2021: Stortinget betaler for at SVs nestleder Torgeir Knag Fylkesnes kan bo i Oslo sentrum. Samtidig leier han ut sin leilighet i hovedstaden.

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/wORWb1/stortinget-betaler-for-at-svs-nestleder-kan-bo-i-oslo-sentrum-samtidig-leier-han-ut-sin-leilighet-i-hovedstaden>

09.09.2021: KrFs finanstopp Tore Storehaug fikk gratis stortingsleilighet. Han var folkeregistrert på gutterommet.

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/Jx6aJR/krfs-finanstopp-fikk-gratis-stortingsleilighet-han-var-folkeregistrert-pa-gutterommet>

09.09.2021: Stortinget varsler full gjennomgang av reglene for pendlerbolig

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/XqRGIB/stortinget-varsler-full-gjennomgang-av-reglene-for-pendlerbolig>

10.09.2021: Olemic Thommessen (H) fikk gratis pendlerbolig fra Stortinget: Opplyste ikke om leilighet i byen

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/28PGXR/hoeyrepolitiker-fikk-gratis-pendlerbolig-fra-stortinget-opplyste-ikke-om-leilighet-i-byen>

10.09.2021: Han bor 4 mil fra Løvebakken. Hun har over 190 mil til jobb. Her er Stortingets 127 pendlere.

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/nWGo55/stortingets-pendlere>

12.09.2021: Skatteetaten: Politikere som bor gratis hjemme, må betale skatt av pendlerbolig

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/y484oR/skatteetaten-politikere-som-bor-gratis-hjemme-maa-betale-skatt-av-pen>

17.09.2021: Aftenposten avslører: KrF-lederen sa han hadde utgifter hos foreldrene for å slippe skatt. Men Ropstad betalte ikke en krone.

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/66BVV0/krf-lederen-sa-han-hadde-utgifter-hos-foreldrene-for-aa-slippe-skatt-m>

17.09.2021: KrF-leder Kjell Ingolf Ropstad etter ny Aftenposten-avsløring: – Jeg gjorde en dårlig vurdering. Det vil jeg beklage.

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/v53bq4/krf-leder-kjell-ingolf-ropstad-etter-ny-af-tenposten-avsloering-jeg-g>

17.09.2021: Ropstad møtte pressen etter skatteavsløring: – Jeg vil gjøre opp for meg

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/10jwGG/ropstad-moette-pressen-etter-skattea-vsloering-jeg-vil-gjoere-opp-for-m>

17.09.2021: Flere KrF-topper reagerer etter ny Ropstad-avsløring

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/v53XbB/flere-krf-topper-reagerer-etter-ny-ropst-ad-avsloering>

17.09.2021: Solberg tror på Ropstad, men gir ham kritikk for at han ikke fortalte at han aldri betalte noe til foreldrene

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/5GLM2W/solberg-tror-paa-ropstad-men-gir-ha-m-kritikk-for-at-han-ikke-fortalte>

17.09.2021: Ropstad risikerer straffeforfølgelse etter ny avsløring, mener jusprofessor

<https://www.aftenposten.no/norge/i/G3BKAm/ropstad-risikerer-straffeforfoelgelse-etter-ny-avsloering-mener-jusprof>

17.09.2021: Økokrim «følger med» på avsløringene om Ropstad

<https://www.aftenposten.no/norge/i/L5Pdkq/oekokrim-foelger-med-paa-avsloeringene-om-ropstad>

18.09.2021: Hard kritikk mot Ropstad: Møter pressen igjen lørdag

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/66Bebr/hard-kritikk-mot-ropstad-moeter-presse-n-igjen-loerdag>

18.09.2021: KrF-leder Kjell Ingolf Ropstad har betalt minst 680.000 kroner for lite skatt på pendlerboligene

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/k6p0ek/krf-leder-kjell-ingolf-ropstad-har-betalt-minst-680000-kroner-for-lit>

18.09.2021: Skatteetaten: Sa aldri at Ropstad skulle slippe skatt

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/8Q9vWE/skatteetaten-sa-aldri-at-ropstad-skulle-slippe-skatt>

18.09.2021: Kjell Ingolf Ropstad (KrF) trekker seg som partileder og går av som statsråd etter omstridt skattegrep

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/66BM58/kjell-ingolf-ropstad-krf-trekker-seg-som-partileder-og-gaar-av-som-st>

18.09.2021: Solberg etter Ropstads avgang: – Jeg synes dette er en utrolig trist sak

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/G3BJJ/solberg-etter-ropstads-avgang-jeg-syns-dette-er-en-utrolig-trist-s>

19.09.2021: Flere politikere har tatt kontakt med Stortinget for å finne ut om de skylder skatt på pendlerboliger

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/a7jK65/flere-politikere-har-tatt-kontakt-med-stortinget-for-aa-finne-ut-om-de>

20.09.2021: Dette dokumentet viser at Stortinget fikk vite om skatteplikt på pendlerbolig allerede i 2003

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/qWvwOE/dette-dokumentet-viser-at-stortinget-fikk-vite-om-skatteplikt-paa-pendl>

20.09.2021: Pendlerboliger, reiseregninger og etterlønninger: Dette er de siste års avsløringer om politikernes bruk av penger og goder

<https://www.aftenposten.no/norge/i/pWdRwG/pendlerboliger-reiseregninger-og-etterloenninger-dette-er-de-siste-aar>

21.09.2021: Stortinget kan få skattesmell etter rot med pendlerboligene. Har ikke betalt det de skal.

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/Xq5Lkn/stortinget-kan-faa-skattesmell-etter-rot-med-pendlerboligene-har-ikke>

21.09.2021: Riksrevisoren kan ikke granske pendlerbolig-saken: – Det kan vi takke Stortingets presidentskap for

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/L5Pd11/riksrevisoren-kan-ikke-granske-pendlerbolig-saken-det-kan-vi-takke>

21.09.2021: Professor: Anbefaler ekstern granskning av pendlerbolig-saken

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/ALEmaq/professor-anbefaler-ekstern-granskning-av-pendlerbolig-saken>

21.09.2021: Flertallet på Stortinget krever ekstern granskning av pendlerbolig-saken

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/8Q9M8W/flertallet-paa-stortinget-krever-ekstern-granskning-av-pendlerbolig-sake>

21.09.2021: Skattedirektøren mener Stortinget skulle ha rapportert inn representanters fordel av fri bolig

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/jaLyMq/skattedirektoeren-mener-stortinget-skulle-ha-rapportert-inn-representan>

22.09.2021: Sveinung Rotevatn (V) og Tore Storehaug (KrF) har til sammen betalt rundt 400.000 kroner for lite skatt på pendlerboligene

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/rEnJq0/sveinung-rotevatn-v-har-betalt-over-200000-kroner-for-lite-skatt-paa>

22.09.2021: Stortingets presidentskap varsler ekstern gransking av hele pendlerbolig-ordningen

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/pWnqpV/stortingets-presidentskap-varsler-ekstern-gransking-av-hele-pendlerbol>

22.09.2021: Dagens stortingspresident: Riksrevisjonen kan granske pendlerbolig-saken

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/1Ojl3e/dagens-stortingspresident-riksrevisjonen-kan-granske-pendlerbolig-sak>

22.09.2021: Rødt forlanger at presidentskapet umiddelbart informerer Stortinget om alle sider ved pendlerbolig-saken

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/wOvl1o/roedt-forlanger-at-presidentskapet-umiddelbart-informerer-stortinget-om>

23.09.2021: Ekspresident på Stortinget lot voksen sønn bo i pendlerboligen i flere år

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/v53oJL/ekspresident-paa-stortinget-lot-voksen-soenn-bo-i-pendlerboligen-i-flere>

23.09.2021: En undersøkelse av sikkerheten på Stortinget ble stanset. Få år senere ble politikerne rammet av tre vellykkede dataangrep.

<https://www.aftenposten.no/norge/i/66BG90/en-undersokelse-av-sikkerheten-paa-stortinget-ble-stanset-faa-aar-senere>

23.09.2021: Riksrevisjonen skal kontrollere Stortingets drift

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/47Lmaq/riksrevisjonen-skal-kontrollere-stortingets-drift>

24.09.2021: Professor Eivind Smith: Riksrevisjonen burde ikke stanset revisjonen av Stortinget

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/z74naq/professor-eivind-smith-riksrevisjonen-burde-ikke-stanset-revisjonen-a>

29.09.2021: SMK-ansatt siktet for ulovlig bruk av regjeringsbolig i over to år

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/9K6q4I/smk-ansatt-siktet-for-ulovlig-bruk-av-regjeringsbolig-i-over-to-aar>

29.09.2021: Stortinget gir formelt klarsignal til at Riksrevisjonen kan kikke dem i kortene

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/66XXyr/stortinget-gir-formelt-klarsignal-til-at-riksrevisjonen-kan-kikke-dem>

30.09.2021: Finansdepartementet om skatt på pendlerbolig: – Har stått i loven siden 1927

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/a744IA/finansdepartementet-om-skatt-paa-pendlerbolig-har-staatt-i-loven-side>

30.09.2021: Kristian Tonning Riise bodde i egen leilighet i Oslo. Likevel fikk han pendlerbolig fra Stortinget.

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/nWvdRQ/han-bodde-i-egen-leilighet-i-oslo-likevel-fikk-han-pendlerbolig-fra-s>

01.10.2021: Slik stanset Stortinget den kritiske kontrollen av seg selv

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/Xqdobr/slik-stanset-stortinget-den-kritiske-kontrollen-av-seg-selv>

02.10.2021: Moxnes: – Stortingspresidenten har snakket usant

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/28mJOr/moxnes-stortingspresidenten-har-snakket-usant>

03.10.2021: Professor: Mener Grunnloven bør endres for å sikre at Riksrevisjonen ikke blir vingeklippet igjen

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/g6zjaa/professor-mener-grunnloven-boer-endres-for-aa-sikre-at-riksrevisjonen-i>

03.10.2021: Her er fakturaene som avslørte SMK-toppen

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/y40VRE/her-er-fakturaene-som-avslorte-smk-toppen>

04.10.2021: Kontrolløren som kontrollerer seg selv

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/jaKaJo/kontrolloren-som-kontrollerer-seg-selv>

05.10.2021 Stortinget visste om risikoen for hacking. Likevel stanset de kritisk IT-undersøkelse av seg selv.

<https://www.aftenposten.no/norge/i/9K6Ba5/stortinget-visste-om-risikoen-for-hacking-likevel-stanset-de-kritisk>

06.10.2021: Gulati kjøpte pendlerbolig fra Stortinget. Så leide han den ut og fikk en annen gratis.

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/k6pAMa/gulati-kjoep-te-pendlerbolig-fra-stortinget-saa-leide-han-den-ut-og-fikk>

06.10.2021: Stortinget snur hver stein i gjennomgang av pendlerbolig-ordningen
<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/Qyjb08/stortinget-snur-hver-stein-i-gjennomgang-av-pendlerbolig-ordningen>

06.10.2021: Ropstads skattesak: Ber om gransking av Statsministerens kontor
<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/V9GjPI/ropstads-skattesak-ber-om-gransking-av-statsministerens-kontor>

08.10.2021: Stortinget skal rydde opp etter pendlerbolig-rot. Det vil koste millioner.
<https://www.aftenposten.no/norge/i/RrOej2/stortinget-skal-rydde-opp-etter-pendlerbolig-rot-det-vil-koste-millio>

08.10.2021: Kritisk til Riksrevisjonens rolle
<https://www.aftenposten.no/norge/i/Bjbanv/kritisk-til-riksrevisjonens-rolle>

18.10.2021: Statsministerens kontor kan ha brutt loven i årevis: Lot politikere bo på leilighetshotell – droppet anbudsrunde
<https://www.aftenposten.no/norge/i/z76GOK/statsministerens-kontor-kan-ha-brutt-loven-i-a-arevis-lot-politikere-bo>

20.10.2021: Statsministerens kontor kan ha brutt flere lover og regler
<https://www.aftenposten.no/norge/i/y4mJw2/statsministerens-kontor-kan-ha-brutt-flere-lover-og-regler>

28.10.2021: Stortinget frykter hva som kan skje hvis det blir kjent hvor politikerne bor. Likevel la de adressene ut på nett.
<https://www.aftenposten.no/norge/i/qWmoGL/stortinget-frykter-hva-som-kan-skje-hvis-det-blir-kjent-hvor-politiker>

28.10.2021: Kongen til Stortinget: – Dere trenger ikke innberette denne middagen
<https://www.aftenposten.no/norge/i/Jx7l3P/kongen-til-stortinget-dere-trenger-ikke-innberette-denne-middagen>

29.10.2021: Stiller flere kontrollspørsmål til politikere som ber om pendlerbolig
<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/EazpWj/stiller-flere-kontrollspoersmaal-til-politikere-som-ber-om-pendlerbolig>

29.10.2021: Stortinget ble advart om at de hadde lagt ut adressene til politikerne på nett – gjorde ingenting
<https://www.aftenposten.no/norge/i/dnMLEB/stortinget-ble-advart-om-at-de-hadde-lagt-ut-adressene-til-politikerne>

17.11.2021: Eva Kristin Hansen meldte flytting to dager etter at hun kom inn i presidentskapet. Hadde fått gratisbolig med leieverdi på minst 380.000 kroner

<https://www.aftenposten.no/norge/i/EaB82K/stortingspresidenten-fikk-gratisbolig-med-leieverdi-paa-minst-380000-k>

17.11.2021: Stortingspresidenten til Aftenposten: Skjønte at jeg ville miste pendlerboligen hvis jeg meldte flytting til Ski

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/ML9yG5/stortingspresidenten-til-aftenposten-skjoente-at-jeg-ville-miste-pendl>

17.11.2021: Reagerer på rotet rundt pendlerbolig. Listhaug mener stortingspresidenten bør vurdere sin stilling.

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/G367K9/reagerer-paa-rotet-rundt-pendlerbolig-listhaug-mener-stortingspresiden>

17.11.2021: Stortingspresidenten ville ikke blitt avslørt av sin egen gransking

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/qW39Qz/stortingspresidenten-ville-ikke-blitt-av-sloert-av-sin-egen-gransking>

18.11.2021: Professor: «Uholdbart» om pendlerbolig-sakene ikke blir gjennomgått

<https://www.aftenposten.no/norge/i/rE9xWI/professor-uholdbart-om-pendlerbolig-sakene-ikke-blir-gjennomgaatt>

18.11.2021: Therese Johnsen skal lede utvalg som skal granske reglene for Stortingets pendlerboliger

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/OrlMvl/therese-johnsen-skal-lede-utvalg-som-skal-granske-reglene-for-storting>

18.11.2021: Riksrevisjonen går inn i pendlerbolig-saken

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/a786n5/riksrevisjonen-gaar-inn-i-pendlerbolig-saken>

18.11.2021: Stortingets pendlerleiligheter: Åpner politietterforskning

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/g6JbXk/stortingets-pendlerleiligheter-aapner-etterforskning>

18.11.2021: Eva Kristin Hansen: Hevder tolkning av regelverket fra 2009 aldri ble kommunisert til politikere med pendlerbolig

<https://www.aftenposten.no/norge/i/z79v74/eva-kristin-hansen-hevder-tolkning-av-regelverket-fra-2009-aldri-ble>

18.11.2021: Statsadvokaten peker på seks politikere, men forventer at politiet går bredt ut

<https://www.aftenposten.no/norge/i/8QXeOW/statsadvokaten-peker-paa-seks-politikere-men-forventer-at-politiet-gaar-bredt-ut>

18.11.2021: Stortingspresidenten: Skal gi skriftlig svar til Stortinget

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/1OrEWM/stortingspresidenten-skal-gi-skriftlig-svar-til-stortinget>

18.11.2021: Listhaug: – Kunne ikke ende på annen måte

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/Jxpkqb/listhaug-kunne-ikke-ende-paa-annen-maate>

18.11.2021: Støre: – Riktig at hun fratrer

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/Bj6oWG/stoere-riktig-at-hun-fratrer>

19.11.2021: Stortingspresidenten hadde gratis pendlerbolig – men ingen pendlerreiser

<https://www.aftenposten.no/norge/i/eEk2Og/stortingspresidenten-hadde-gratis-pendlerbolig-men-ingen-pendlerreiser>

19.11.2021: Som direktør i Lånekassen slo Marianne Andreassen hardt ned på studenter som oppga feil bosted. Politikerne slipper å bli ettergått.

<https://www.aftenposten.no/norge/i/y49Wv2/som-direktoer-i-laanekassen-slo-marianne-andreassen-hardt-ned-paa-student>

20.11.2021: Forsker: – Det er ikke noe ideal at folk skal ha høy tillit til dem som ikke fortjener den

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/Qy8pM4/forsker-det-er-ikke-noe-ideal-at-folk-skal-ha-hoey-tillit-til-dem-so>

21.11.2021: Professor ber om statlig kommisjon etter pendlersakene

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/jaw8Ow/professor-ber-om-statlig-kommisjon-etter-pendlersakene>

22.11.2021: Direktøren på Stortinget hevder de har hatt konsekvent praksis siden 2009. Men hun viser ikke frem dokumenter som kan bevise det.

<https://www.aftenposten.no/norge/i/OyayoV/direktoeren-paa-stortinget-hevder-de-har-hatt-konsekvent-praksis-siden-2009>

23.11.2021: Stortingspresidentens advokat mener valget av ny president må utsettes

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/PoavaR/stortingspresidentens-advokat-mener-valget-av-ny-president-maa-utsettes>

24.11.2021: Stortinget snudde da Ropstad søkte om pendlerbolig i 2009. Det kan forklare hvorfor det nå er fullt kaos.

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/eE6790/stortinget-snudde-da-ropstad-soekte-om-pendlerbolig-i-2009-det-kan-for>

24.11.2021: Mer rot på Stortinget: Sentrale pendlerdokumenter er borte

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/g6rvGq/mer-rot-paa-stortinget-sentrale-pendler-dokumenter-er-borte>

24.11.2021: Stortingsdirektøren slår tilbake mot egen president: Hadde ikke krav på pendlerbolig

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/L5a6GQ/stortingsdirektoeren-slaar-tilbake-mot-egen-president-hadde-ikke-krav-p>

25.11.2021: Hittil ukjent e-post: Her unnlot Eva Kristin Hansen å opplyse om boligen i Ski

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/66VWrO/tidligere-stortingspresident-unnlott-aa-opplyse-om-boligen-i-ski>

28.11.2021: Smutthullet som har gitt flere politikere gratis pendlerbolig, ble tettet allerede i 2006

<https://www.aftenposten.no/norge/i/wOVKVG/smutthullet-som-har-gitt-flere-politikere-gratis-pendlerbolig-ble-tet>

30.11.2021: Eva Kristin Hansen fikk pendlerbolig fordi hun sa hun bodde i Trondheim. Samtidig krevde hun refusjon for reiser hjem til Ski.

<https://www.aftenposten.no/norge/i/G35bWm/eva-kristin-hansen-fikk-pendlerbolig-fordi-hun-sa-hun-bodde-i-trondhei>

30.11.2021: Ryddejobben fortsetter: Nå får Stortinget internrevisjon

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/mrVxVq/ryddejobben-fortsetter-naa-faar-stortinget-internrevisjon>

02.12.2021: Alle stortingsrepresentantenes goder skal saumfares: Lover å rydde opp én gang for alle

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/7dy5nV/alle-stortingsrepresentantenes-goder-skal-saumfares-lover-aa-rydde-opp>

02.12.2021: Stortingsdirektøren: Kan bli krav om tilbakebetaling i pendlerboligsakene

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/ALXIXj/stortingsdirektoeren-kan-bli-krav-om-tilbakebetaling-i-pendlerboligsak>

02.12.2021: Skatteetaten varsler kontroll av Stortinget og SMK

<https://www.aftenposten.no/norge/i/wO4ebG/skatteetaten-varsler-kontroll-av-stortinget-og-smk>

03.12.2021: Krever slutt på at politikerne kan hemmeligholde dokumenter om egne økonomiske fordeler

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/ALJEW5/krever-slutt-paa-at-politikerne-kan-hemmeligholde-dokumenter-om-egne-oe>

12.12.2021: Hemmelig møte og ukjente SMS-er. Slik var maktspillet mellom Riksrevisjonen og Stortinget.

<https://www.aftenposten.no/norge/i/k6eQrQ/hemmelig-moete-og-ukjente-sms-er-slik-var-maktspillet-mellom-riksrevis>

14.12.2021: Ap-politiker fikk over 220.000 kroner i diett på 21 måneder

<https://www.aftenposten.no/norge/i/OrmW6q/ap-politiker-fikk-over-220000-kroner-i-diett-pa-a-21-maaneder>

15.12.2021: Ap-politiker har brukt Stortingets biltjeneste over 700 ganger. De fleste turene var mellom Stortinget og huset hennes i Ski:

<https://www.aftenposten.no/norge/i/wO4yLL/eva-kristin-hansen-har-brukt-stortingets-privat-sjaafoerer-mer-enn-alle-a>

15.12.2021: Stortingets advokat: Mener gutterom-pendling er skattefritt:

<https://www.aftenposten.no/norge/i/Wjx44K/stortingets-advokat-mener-gutterom-pendling-er-skattefritt>

16.12.2021: Skattedirektøren slår tilbake mot Stortingets advokater: Holder fast ved skatteplikten på pendlerboliger

<https://www.aftenposten.no/norge/i/7d463K/skattedirektoeren-slaar-tilbake-mot-stortingets-advokater-holder-fast-v>

16.12.2021: Kraftig fall i tilliten til politikerne etter pendlerbolig-avsløringene: – Dette er en sak som opprører

<https://www.aftenposten.no/norge/i/7d4dzw/kraftig-fall-i-tilliten-til-politikerne-etter-pendlerbolig-avsloeringen>

17.12.2021: Ny skatteblemme på Stortinget: Trakk ikke Eva Kristin Hansen i skatt for hjemreiser med privatsjåfør

<https://www.aftenposten.no/norge/i/qW7WgO/ny-skatteblemme-paa-stortinget-trakk-ikke-eva-kristin-hansen-i-skatt-f>

21.12.2021: Justisministeren får baksmell på skatten: Skattet ikke av pendlerboligen selv om hun bodde gratis hjemme

<https://www.aftenposten.no/norge/i/dnbJko/justisministeren-faar-baksmell-paa-skatten-skattet-ikke-av-pendlerbolig>

22.12.2021: Vil ikke kritisere justisministeren etter skattesak

<https://www.aftenposten.no/norge/i/Rrl8bJ/vil-ikke-kritisere-justisministeren-etter-skattesak>

29.12.2021: Utvalg, politi, riksrevisjonen, skatteetaten. Slik skal det ryddes opp på Stortinget.

<https://www.aftenposten.no/norge/i/8Q7xaQ/utvalg-politi-riksrevisjonen-skatteetaten-slik-skal-det-ryddes-opp>

06.01.2022: Ber Riksrevisjonen om hjelp: Vil ha full granskning av Stortinget

<https://www.aftenposten.no/norge/i/v5bxQp/ber-riksrevisjonen-om-hjelp-vil-ha-full-granskning-av-stortinget>

06.01.2022: Mistrivdes med å bo alene. Stortinget dekket gratis bolig for venninnene.

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/IVrKVL/mistrivdes-med-aa-bo-alene-stortinget-dekket-gratis-bolig-for-venninne>

07.01.2022: Krever fengsel for SMK-topp som bodde ulovlig i en statsrådbolig

<https://www.aftenposten.no/norge/i/eEyz6l/en-betrodd-medarbeider-paa-smk-bodde-ulovlig-i-en-regjeringsbolig-naa-m>

11.01.2022: Tidligere ansatt ved Statsministerens kontor dømt til fengsel i 10 måneder - har fått ny jobb i staten

<https://www.aftenposten.no/norge/i/Eaq83P/tidligere-ansatt-ved-statsministerens-kontor-doe-mt-til-fengsel-i-10-maan>

Vedlegg 2: Rapporteringsskjema fra Stortinget

Dette var rapporteringsskjemaet politikere med pendlerbolig måtte sende til Stortinget i 2020:

Pendlerbolig

Disponering av pendlerbolig

Det er en forutsetning for tildeling av pendlerbolig at den benyttes av representanten selv. For å få til en best mulig disponering av boligene skal representantene årlig innberette hvem som faktisk bor i pendlerboligen, jmf «Avtale om bruk av pendlerbolig»

Bor det andre i pendlerboligen?

Ja

Nei

Jeg bekrefter at jeg selv bor i pendlerboligen

Innberetningsplikt for fri bolig i arbeidsforholdet

Disponering av pendlerbolig skal innberettes til skattemyndighetene. Leieverdien for pendlerboligen er skattepliktig dersom boligen er ansett som representantens faste (eneste) bolig.

Dersom det skjer endringer i bostedsforhold på hjemstedet eller i Oslo, plikter du å sende inn skjemaet på nytt.

Adresse

████████████████████

Poststed

████████████████████

Postnr.

██████

Er boligen til enhver tid disponibel for deg når du er på hjemstedet?

Ja

Nei

Har du egen bolig på hjemstedet?

Ja

Nei

Eventuelle merknader

Merknader

Etter våre avsløringer stiller administrasjonen langt flere spørsmål, og politikerne har fått opplysningsplikt. Slik ser rapporteringsskjemaet ut nå:

Egenerklæring	
Stortinget eier et antall leiligheter som skal dekke boligbehovet i Oslo for stortingsrepresentanter som under funksjonstiden er folkeregistrert eller faktisk bosatt mer enn 40 km i kjørelengde fra Stortinget.	
Disponering av pendlerbolig skal innberettes til skattemyndighetene. Leieverdien for pendlerboligen er skattepliktig dersom boligen er ansett som representantens faste (eneste) bolig.	
Dersom det skjer endringer i bostedsforhold på hjemstedet eller i Oslo, plikter du å sende inn skjemaet på nytt.	
Navn	
☐ Jeg bekrefter at jeg er folkeregistrert eller faktisk bosatt mer enn 40 km i kjøreavstand fra Stortinget	
Hva er din folkeregistrerte adresse?	
Disponerer du bolig til privat bruk på denne adressen?	
☒ Ja ☐ Nei	
Har du utgifter knyttet til disposisjon av boligen på hjemsted?	
☐ Ja ☐ Nei	
Er boligen på hjemstedet ditt foreldrehjem?	
☐ Ja ☐ Nei	
Eier du bolig mindre enn 40 kilometer fra Stortinget?	
☐ Ja ☐ Nei	
Disponering av pendlerbolig	
Det er en forutsetning for tildeling av pendlerbolig at den benyttes av representanten selv. For å få til en best mulig disponering av boligene skal representantene årlig innberette hvem som faktisk bor i pendlerboligen, jmf «Avtale om bruk av pendlerbolig»	
☒ Jeg bekrefter at jeg selv bor i pendlerboligen	
Bor det andre i pendlerboligen?	
☐ Ja ☒ Nei	
Eventuelle merknader	
Merknader	

Vedlegg 3: Ropstads rapporterings skjema til SMK

I 2019 rapporterte Ropstad til SMK at han ikke hadde utgifter:

BEKREFTELSE PÅ OPPRETTTHOLDELSE AV PENDLERSTATUS

Skjemaet returneres Statsministerens kontor over e-post: whj@smk.dep.no eller postmottak@smk.dep.no

Jeg bekrefter med dette at jeg fortsatt har pendlerstatus

(kryss av 2 av punktene)

...... Jeg bodde minimum 40 km fra arbeidsstedet ved utnevnelsen, og disponerer fortsatt bolig til privat bruk under opphold i hjemkommunen.

..... Jeg bor alene i Oslo og familien bor på hjemstedet

...... Jeg bor i Oslo og har ikke familie på hjemstedet

FOLKEREGISTRERT i EVJE OG HORNES

(kryss av det ene punktet)

..... Jeg opprettholder utgifter til bolig på hjemstedet og leier den ikke ut.

...... Jeg har ikke utgifter til bolig på hjemstedet (disponerer ~~ikke~~ bolig eller leier den ut)

i BOLIGEN JEG HAR VOKST OPP HOS MINE FORELDRE

MEN INGEN UTGIFTER.

Jeg har satt meg inn i reglene for bolig- og hjemreiseordningen/besøksreiseordningen for den politiske ledelse i.h.t. Håndbok for politisk ledelse kapittel 5.

Hvis noen av de ovenstående opplysninger endrer seg, vil jeg meddele administrasjonen ved SMK om dette snarest. Vennligst oppgi dato for når endringen skjer/har skjedd.

Vi gjør oppmerksom på at opplysningene her kun benyttes for å avgjøre om man har krav på pendlerytelser fra Statsministerens kontor. Eventuelle skattemessige konsekvenser må den enkelte avklare med eget skattekontor.

Sted, dato ... OSLO 22/10-19

Navn: ... Kjell I Ropstad

Stilling: ... statsråd

Departement: ... BFD

Da måtte han betale 140.000 kroner i skatt på pendlerboligen. I 2020 rapporterte han at han hadde utgifter og unngikk et skattekrav på 175.000 kroner:

BEKREFTELSE PÅ OPPRETTHOLDELSE AV PENDLERSTATUS

Skjemaet returneres Statsministerens kontor over e-post: whj@smk.dep.no eller postmottak@smk.dep.no

Jeg bekrefter med dette at jeg fortsatt har pendlerstatus

(kryss av 2 av punktene)

- Jeg bodde minimum 40 km fra arbeidsstedet ved utnevnelsen, og disponerer fortsatt bolig til privat bruk under opphold i hjemkommunen.
- Jeg bor alene i Oslo og familien bor på hjemstedet (krav på besøksreise av familie)
- Jeg bor i Oslo og har ikke familie på hjemstedet
- Jeg bor i Oslo med min familie

(kryss av 1 av punktet)

- Jeg opprettholder utgifter til bolig på hjemstedet og leier den ikke ut.
- Jeg har ikke utgifter til bolig på hjemstedet (disponerer ikke bolig eller leier den ut), og er klar over at jeg blir innberettet for verdien av leiligheten som naturalytelse)

Jeg har satt meg inn i reglene for bolig- og hjemreiseordningen/besøksreiseordningen for den politiske ledelse i.h.t. Håndbok for politisk ledelse kapittel 5.

Hvis noen av de ovenstående opplysninger endrer seg, vil jeg meddele administrasjonen ved SMK om dette snarest. Vennligst oppgi dato for når endringen skjer/har skjedd.

Vi gjør oppmerksom på at opplysningene her kun benyttes for å avgjøre om man har krav på pendlerytelser fra Statsministerens kontor. Eventuelle skattemessige konsekvenser må den enkelte avklare med eget skattekontor.

Sted, dato ... Oslo 11/11-2020
 Navn: Kjell Ingsfj Ropstad
 Stilling: Statsråd
 Departement: BFD

NBL VI FLYTTER
 TIL NYTT HUS I SLUTTEN
 AV NOVEMBER. DA TRENGER
 VI IKKE PENDLERLEILIGHET,
 OG JEG ER FOLKEREKISTRERT I OSLO.